

Jesenice dz

Novice

220020179,6

KNJIŽNICA JESENICE

COBISS

ACRONI
JESENICE

interni informacijski časopis
številka 6, junij 2002

Novice

Poštnina plačana pri pošti 4270 JESENICE

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE
Trg Toneta Čufarja 4
4270 JESENICE

TISKOVINA

VSEBINA:

• PONOVEN ZAGON PROIZVODNJE TOPLO VALJANIH TRAKOV IN LETNI REMONT V JEKLARNI

• Kako uspešne so delovne skupine v okviru sistema kontinuiranih izboljšav

• Avtorji izboljšav se bodo pomerili tudi na športnem področju

• Predpresoja za ISO 14001

• Varna uporaba prenosnih lestev

• Kako potekajo aktivnosti za akreditacijo laboratorija

• Predelava nikljevih zlitin v Acroniju

• Obisk dr. Janeza Potočnika, ministra za evropske zadeve v Acroniju

• V torek, 18. junija, je bila skupščina družbe Acroni

• PC Hladna predelava v novi preobleki

• Produkcija v maju

• KADROVSKA GIBANJA

• IZ SVETA JEKLA

• NOVICE S TRŽIŠČA JEKLA

• Kreta - zibelka minojske civilizacije

• Stare fotografije

• ANKETA

• INTERVJU

• BILO JE PRED 50 LETI

• Na izletu v Slovenskih Goricah

• Rekreativna tekmovanja

• Pohod slovenskih železarjev na Raduho

• NAGRADNA KRIŽANKA

Novice so interni časopis SŽ Acroni, naklada 2000 izvodov.

Uredniški odbor: Ljubo Osovnikar, Polonca Marjanovič,
Aleš Lagoja, Lilijana Markež.

Fotografije: Tone Kelbl, Lilijana Markež,
arhiv Tiskarna knjigoveznica Radovljica, Muzej Jesenice;
Križanke in uganke Drago Ronner.

Novice izhajajo enkrat mesečno.
Oblikovanje in tisk Tiskarna knjigoveznica Radovljica.

JUNIJ V SLIKAH

Prvi kolobarji na Šteklju.

Obisk ministra za evropske zadeve.

Barvanje kabin, pultov in naprav v Hladni valjarni.

Zaključni sestanek - predpresoja ISO 14001.

PONOVEN ZAGON PROIZVODNJE TOPLO VALJANIH TRAKOV IN LETNI REMONT V JEKLARNI

Po neljubem dogodku, ko je 4. maja prišlo do okvare pogonskega motorja glavne generatorske grupe valjavskega ogrodka štekel, smo vse napore usmerili v sanacijo stanja in ublažitev negativnih posledic izpada proizvodnje toplo valjanih trakov na poslovanje podjetja. Valjarno smo preusmerili izključno v proizvodnjo povečanih količin izdelkov za debelo pločevino, obenem pa smo pospešili priprave in tudi uspešno izvedli delno okrnjeni letni remont. Skrbno smo nadzorovali potek popravila motorja in z nestrpnostjo pričakovali 6. junij, ko naj bi bil motor popravljen, čemur bi sledila še montaža in zagon. Vložen trud izvajalcev (Pilaster in Elektroremont Izola) je bil obrestovan, kajti že 5. junija nekaj po 21. uri se je motor zavrtel, s čimer je bil dan pogoj za začetek

proizvodnje toplo valjanih trakov, ki so jih v PC HP že nestrpno pričakovali.

Ves ta čas proizvodnja slabov ni bila prekinjena, kajti letnega remonta ni bilo mogoče izvesti predvsem zaradi zaključka nekaj obsežnih in pomembnih projektov, katerih izvedba je vezana na definirane termine in daljšo zaustavitev.

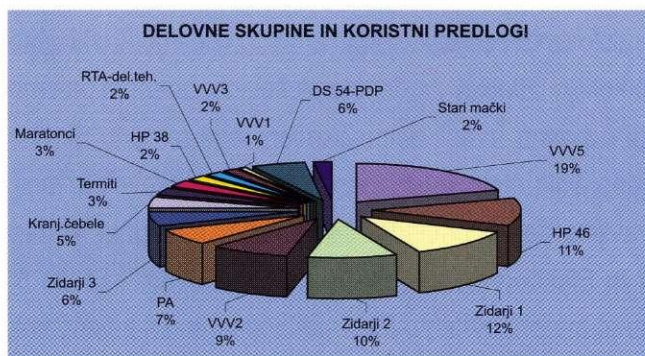
V prvi vrsti gre za povečanje zmogljivosti odpraševalne naprave, s čimer načrtujemo zmanjšanje izpustov prahu v ozračje ter izboljšanje delavnih razmer v hali jeklarne. Zelo pomemben z vidika ekologije in tudi povečevanja produktivnosti bo prehod na nov način zbiranja ter predelave črne in bele žlindre. Tako bomo zaključili z 500-letno tradicijo pojmovanja žlindre kot odpadka. Največjih sprememb pa bo deležna elektroobločna peč. Vseh zadnjih 15 let smo obratovali s tveganjem, kajti transformator, kot srce peči, je unikaten izdelek, grajen za vsako peč posebej. Temu primerni so tudi dobavni roki v primeru resnejših okvar. Poznani so primeri iz Evrope in Amerike, ko posamezne jeklarne zaradi resnejših okvar pečnih transformatorjev niso obratovale tudi pol leta in več. Nov transformator, ki je močnejši in modernejši, je že dobavljen. Med remontom pa bomo pripravili vso infrastrukturo, ki bo omogočala večje vnose energije in hitrejše obratovanje peči. Tako bomo pripravili prostor za dušilko, popolnoma novi bodo sekundarni priklopi, najmodernejše pa bodo rame, ki nosijo grafitne elektrode. Le-te bodo iz aluminija in bodo kot nosilni element tudi prevodnik električnega toka med vodohlajenimi kablji in grafitnimi elektrodami.

Zaključek omenjenih projektov pomeni temeljni kamen pri prehodu PC VP kot celote, v družbo visoko produktivnih metalurških obratov. Izpolnjene bomo imeli vse pogoje za znižanje izdelavnega časa 85 ton taline v elektroobločni peči pod 60 minut. Našo filozofijo gradimo na hitrem in preprostem pretoku materiala skozi tehnološki proces. Bistveno vlogo pri tem igrajo uravnotežene zmogljivosti posameznih agregatov v tehnološki verigi. Prehajamo v dobo visoke avtomatizacije procesa podprtega z hitrim pretokom informacij. Pri vsem tem pa ne pozabljamo na človeka, ki je in ostaja ključni element v procesu. Zato vzporedno z vsakim projektom skušamo izboljšati delovne pogoje in transformirati klasičnega izvajalca v nadzornika procesa.

Direktor PC VP:
Slavko Kanalec, univ.dipl.ing.

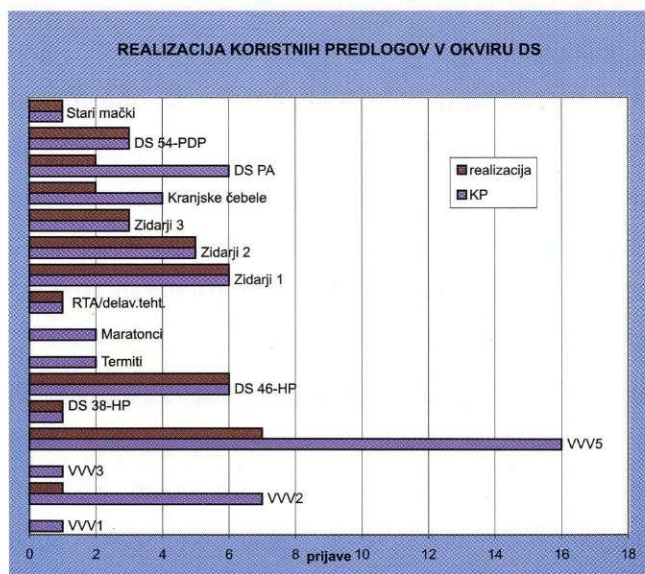
KAKO USPEŠNE SO DELOVNE SKUPINE V OKVIRU SISTEMA KONTINUIRANIH IZBOLJŠAV (SKI)

Ker že nekaj časa v naši službi vodimo aktivnosti delovnih skupin (DS) ali drugače rečeno točkujemo prijave koristnih predlogov, smo se odločili, da obelodanimo trenutno stanje uspešnosti posameznih delovnih skupin.

Iz zgornje slike vidimo, da je DS vzdrževalcev iz Vroče valjarne (VVV5), ki jo vodi Marjan TRSTENJAK, najbolj uspešna (102 točk). Ta uspešnost se kaže tako pri prijavi koristnih predlogov, kot tudi pri sami realizaciji le-teh. Sledita ji z enakim številom točk (60) DS 46 iz Hladne predelave, katere vodja je Nikola BRAJIČ in DS Zidarji 1 iz Jeklarne, vodja te skupine pa je Darko SKRT. Našteli smo le tri najuspešnejše delovne skupine, pohvalili pa bi vseh 16, ki so trenutno aktivne na tem področju.

Spodnji graf nam pokaže število koristnih predlogov, ki jih DS prijavi in tudi sama uresniči.

Za boljše razumevanje naj povemo, da je najvišje število točk za prijavi koristni predlog 10, seveda, če je tudi uresničen v okviru delovne skupine. V nasprotnem primeru vodja DS, iz katere prihaja predlagatelj koristnega predloga, razdeli kvoto desetih točk tudi soizvajalcem – delovni skupini, ki je pomagala pri realizaciji izboljšave oz. jo je v celoti uresničila. Gotovo ste opazili, da smo o realizaciji govorili v pretekliku: je bil realiziran, DS je pomagala ipd.

To pomeni, da je potrebno koristni predlog najprej uresničiti, šele potem ga lahko prijavi. Osnovno načelo teh inovacij in izboljšav je v tem, da morajo izboljšave izhajati iz delovnega mesta. Nanašati se morajo na delovno mesto, kjer jih tudi vpeljujemo.

Vemo, da je za nekatere vsaka nova stvar, ki se uvaža, nujno zlo, vendar sistem kontinuiranih izboljšav stremi k preprostim dosežkom, s katerimi si bomo olajšali delo in poskrbeli za svojo in sodelavčovo varnost.

Za konec bi še dodali, da si želimo in prizadevamo, da bi ta sistem še bolj zaživel, saj se nam zdi, da je aktivnost le 16. delovnih skupin od skupno 93. odločno premalo.

Karmen Blatnik

AVTORJI IZBOLJŠAV SE BODO POMERILI TUDI NA ŠPORTNEM PODROČJU

V zadnji številki Novic smo izvedeli, kaj lahko pričakujemo od aktivnega sodelovanja v postopku uvajanja stalnih izboljšav posamezniki. Ker je SKI postopek namenjen predvsem racionalni izrabi in usmerjanju intelektualnega potenciala delovnih skupin, je razumljivo, da so motivacijski ukrepi naravnani tudi v to smer. Spomnimo se skromnih začetkov, ko si je lani najinovativnejša skupina na račun Acronija lahko privoščila skromno večerjo. Letos smo vlogi delovnih skupin v inovacijskih postopkih podelili še večji pomen, čemur je podrejena tudi motivacija.

Preden pa spregovorimo konkretnije o spodbujanju in nagrajevanju, si na kratko pogledimo, kaj od delovnih skupin v okviru sistema stalnih izboljšav sploh pričakujemo.

Vsak proizvodni proces lahko razdelimo na postopke, ki sami za sebe predstavljajo zaključene, a med seboj povezane celote. Tako je na primer proizvodnja jekla v jeklarni odvisna od nabave surovin ter energentov, vzdrževanja opreme, logistike ... s svojim delom pa vpliva na nadaljnjo predelavo jekla. Ne glede na to, da se navzven vsi ti postopki kažejo kot enoten proizvodni proces, pa interno med njimi veljajo dobro poznani medsebojni odnosi kupec-dobavitelj. Tako npr. vroča valjarna »kupi« od jeklarne slabe, hladni valjarni pa »prodaja« toplo valjane trakove. Za nemoteno delo proizvodni obrati »kupi« od služb najrazličnejše usluge od dobave surovin ter polizdelkov do vzdrževanja opreme in knjigovodskih ter finančnih storitev. In prav tako kot popoldanski kupci v privatnih tržnih odnosih, imamo tudi kot kupci v proizvodnem procesu pravico od dobaviteljev zahtevati tržno obnašanje. Ali z drugimi besedami, delavci nekega segmenta proizvodnega procesa nimajo nobene pravice, da bi s slabim delom onemogočali postopke in delavce, ki jim v proizvodni verigi sledijo.

Skupine delavcev, ki nastopajo kot izvajalci posameznih postopkov, morajo le-te za uspešno delovanje podjetja dobro obvladati. Obvladovanje postopka pa ne pomeni samo njegovo izvajanje po ustaljenih normativih, ampak predstavlja tudi skrb za kakovost, učinkovitost in produktivnost, varnost, okolje, za zniževanje stroškov, racionalno izrabo virov, za neprestano usposabljanje ... Vsako odstopanje od nekih ustaljenih rutinskih opravil predstavlja spremembo oziroma izboljšavo in ker se te izboljšave neprestano dogajajo, govorimo o sistemu stalnih izboljšav. Delovne skupine so bile sestavljene smiselno po proizvodnih postopkih, tako da vsako delovno skupino smatramo kot tim, ki je zadolžen za optimalno delovanje in s tem tudi

neprestano izboljševanje določenega postopka.

Praksa pri sorodnih podjetjih je pokazala, da v prvih letih organiziranega uvajanja stalnih izboljšav delavci brez težav letno predlagajo in uresničijo vsaj eno izboljšavo iz svojega ožjega delovnega okolja. Če smo natančni, realizacijo vsaj ene izboljšave na delavca potrjuje tudi naša praksa, večje težave imamo s predlaganjem (prijavljanjem) in registriranjem teh izboljšav.

Na prvi pogled je torej prizadevanje vodstva Acronija za čim večje število registriranih izboljšav protislovno, saj le-to predstavlja strošek, pa naj je ta še tako majhen. Odgovor na ta paradoks najdemo v strateški usmeritvi Acronija, ki jo najlepše ponazorimo s triplastno piramido inovacijskih dosežkov, v kateri največja osnovna plast predstavlja množičnost, srednja kakovost in vrhnja, najmanjša, ekonomski donos. Brez dobre osnove za inovacijsko dejavnost ne moremo pričakovati zadovoljivih ekonomskih učinkov.

In kako bomo preko delovnih skupin povečali množičnost inovacijskih predlogov. V letošnjem letu bomo v ta namen izvedli dvoje tekmovanj, prvo bo podobno lanskemu, drugo pa bo bolj športno naravnano.

Ob zaključku leta bomo proglasili in nagradili tri najbolj učinkovite delovne skupine na področju inovacijske dejavnosti. V tem tekmovanju bodo štejele točke, ki jih delovne skupine dobivajo za sodelovanje pri realizaciji koristnih predlogov.

Kot rečeno, je drugo tekmovanje bolj družabnega značaja. Organizirali bomo športni piknik štirih delovnih skupin, ki bodo tekmovala v balinanju. Da se bo delovna skupina uvrstila v polfinale tega tekmovanja, bo morala uresničiti in prijaviti toliko

koristnih predlogov, kolikor ima članov. Doseči bo morala torej povprečje enega koristnega predloga na člana. Pri tem ni treba, da vsak član skupine prijavi svoj predlog. Ko bomo dobili štiri delovne skupine s predpisanim povprečjem, se bodo kvalifikacije zaključile.

V polfinalu tekmovanja se bosta srečali ekipi skupine, ki bo prva dosegla predpisano povprečje in skupine, ki se bo na tekmovanje uvrstila zadnja. V drugem srečanju se bosta pomerili preostali dve skupini. V finalu se bosta za tretje mesto najprej pomerili poraženki, nato pa za prvo mesto še zmagovalki.

Kot se spodobi, bo zmagovalna skupina prejela prehodni

pokal, tekmovalci prvih treh ekip medalje, ostali člani delovnih skupin pa praktične nagrade.

V tem tekmovanju štejejo tudi koristni predlogi, ki so jih nekatere skupine po SKI postopku že prijavile. To sicer lahko pomeni rahlo prednost, a na minulo delo tudi ne smemo kar pozabiti. Morda so s temi predlogi svoj repertoar že izčrpale.

Vsem sodelavcem želim veliko uspehov in zabave.

A. Novšak

V večina ljudi bi uspela v majhnih stvareh, če jih ne bi ovirale velike ambicije. H. W. LONGFELLOW

Resnične besede niso nikoli prijetne, prijetne besede niso nikoli resnične. L. N. TOLSTOJ

Ali si predstavljate tišino, ki bi nastala, če bi ljudje govorili samo tisto, kar vedo? Karel ČAPEK

Inovator nima drugega cilja kot to, da je inovator. Prosto po SCHEFER-ju

PREDPRESOJA ZA ISO 14001

V četrtek, 6., in petek, 7. junija letos je v Acroniju potekala predpresoja sistema ravnanja z okoljem ISO 14001, ki jo je izvedla certifikacijska hiša TÜV Bayern Sava. Že pred predpresojjo pa se je poslovodstvo družbe Acroni seznanilo z rezultati notranje presoje, ki je podala 11 priporočil ter 16 korektivnih ukrepov. Za vse to je poslovodstvo sprejelo sklepe z roki in odgovornimi osebami za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti. Na sami predpresoji je bil prvi

Zunanja presojevalca na zaključnem sestanku zunanje predpresoje.

dan presojevalec dr. Andrej Strgaršek, drugi dan pa še dr. Robert Kocjančič. Oba presojevalca sta pregledala vso dokumentacijo – Poslovnik ravnanja z okoljem ter vse postopke, obiskala sta tudi vse tri profitne centre in nekatere službe z namenom pregledati, kako sistem deluje v praksi. Tudi v profitnih centrih in službah sta pregledala vso dokumentacijo, ogledala pa sta si tudi samo proizvodnjo. Na koncu drugega dne je bil zaključni sestanek, na katerem sta podala ugotovitve pregleda. Kljub pohvali postavljenega sistema v Acroniju sta ugotovila tudi določene pomanjkljivosti, ki jih moramo odpraviti v 14 dneh do glavne presoje, ki bo 1. in 2. julija letos. Na glavni presoji bo večji poudarek dan ne sami dokumentaciji, ampak uresničevanju zastavljenih ciljev in samega delovanja sistema v praksi, torej med samimi zaposlenimi.

Andreja Purkat

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

VARNA UPORABA PRENOSNIH LESTEV

Prenosne lestve omogočajo dostop in tudi delo na višini ter spuščanje v globino. Z njihovo uporabo v različnih okoljih (utesnjenih, težko dostopnih, brez ustreznih stojišč in naslonov...) zahtevajo vsakokratno prilagajanje razmeram, zato njihova uporaba tudi predstavlja večje tveganje za nastanek nepredvidenih dogodkov, ki so lahko vzrok za poškodbo pri delu. S pravilno in namensko uporabo te nevarnosti odpravimo ali pa jih zmanjšamo na najmanjšo možno mero.

Lestve morajo biti izdelane v skladu z zahtevami standarda SIST EN 131, način uporabe pa je v Sloveniji predpisana v 57. čl Pravilnika o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravju na delovnih mestih (Ur. l. RS št. 89/1999), ter v 9. tč. priloge IV. v Uredbi o zagotavljanju varstva in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Ur. l. RS št. 03/02). Seveda se pa morajo pri uporabi upoštevati tudi navodila proizvajalca in jih prilagoditi vsakokratnim razmeram.

Delodajalec mora zagotoviti, da delavci uporabljajo pri delu lestve, ki ustrezajo predpisom in standardom, ter njihovo brezhibnost. To pomeni, da:

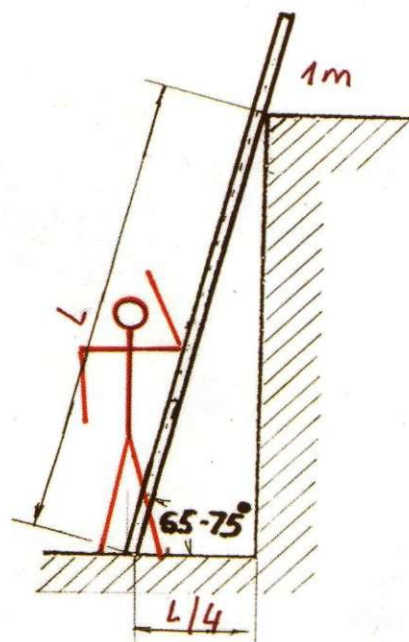
- nabavi ustrezne lestve,
- so lestve brezhibne,
- seznanjeni in poučeni delavci o pravilni uporabi.

Osnovne zahteve za uporabo lestev so naslednje:

Lestve morajo biti pri uporabi zavarovane tako, da ne morejo zdrsniti, se prelomiti in prevrniti. Kadar je predvidena uporaba v delovnem procesu, morajo biti zgoraj pritrjene tako, da prevračanje ni možno.

Prenosne naslonske (enokrake) lestve, ki jih delavci uporabljajo za dostope na višino ali v globino morajo biti ustrezne dolžine, tako da segajo najmanj 1 m preko mesta naslanjanja.

Kot (nagib) naslanjanja mora znašati med 65° in 75°. Manjši kot naslona poveča možnost zdrsa spodnjega dela lestve, večji kot naslona pa odklik lestve od naslona. V izjemnih primerih, ko je lestev postavljena pri večjem naslonskem kotu – lestev je bolj strma, se mora uporabiti dodatni ukrep proti odkliku lestve od naslona (zapenjalne kljuke, privrtditeve...). V takem primeru se lahko lestev uporablja samo za dostop, ne pa za izvajanje dela.

Pravilna namestitve lestev

Z lestev se lahko izvaja le kratkotrajna dela, pri katerih ni potreben večji napor delavca. Pri tem delavec lahko uporablja le lažje ročno orodje in manjšo količino materiala, ki ne more povzročiti dodatnih nevarnosti in škodljivosti za varnost ter zdravje pri delu. Pri tem ne sme stati z obema nogama na istem klinu.

Brez varovanja proti padcu v globino (brez privezovanja delavca) je dovoljeno izvajati samo dela na višini do 3 metre.

Pri delu na lestvi, ki je izjemoma postavljena pri večjem naslonskem kotu od 75° in je na višini večji kot 2 m, mora biti

delavec tudi zavarovan proti padcu v globino. Seveda pa mora biti izveden dodatni ukrep – preprečitev odmika lestve od naslona.

Največja dovoljena dolžina prenosnih lestev, s katerih se opravlja delo, je 8 m, dolžina dvokrakih lestev (A) pa 3 m.

Prihodnjič nekaj navodil proizvajalcev.

Pintar Franc

PROJEKTI

KAKO POTEKAJO AKTIVNOSTI ZA AKREDITACIJO LABORATORIJA

Akreditacija preskuševalnih in kalibracijskih laboratorijev se izvaja po standardu SIST EN ISO/IEC 17025:2002. Če želi laboratorij pridobiti akreditacijsko priznanje, mora dokazati, da izpolnjuje vse zahteve iz omenjenega standarda. To pomeni, da ima vzpostavljen delujoč sistem kakovosti, da je tehnično usposobljen in da je sposoben pridobiti tehnično veljavne rezultate. Odločilni dejavnik pri akreditaciji je usposobljenost laboratorija, ne pa njegova velikost ali organizacijska struktura.

Strateška odločitev Acronija je bila, da sam izvaja monitoring (nadzor) odpadnih voda. V letu 1997 je bilo od ministrstva za okolje in prostor (MOP) pridobljeno POOBLASTILO za opravljanje monitoringa odpadnih voda. To pooblastilo so nam po presoji s strani MOP v marcu 2001 podaljšali do konca leta 2003. Do takrat pa moramo biti vsaj v akreditacijskem postopku, zakonsko se moramo akreditirati do konca leta 2004. Akreditacijsko listino bo pridobil Acroni, ker bo podpisnik pogodbe s Slovensko akreditacijo (SA) glavni direktor. Znotraj Acronija se lahko akreditira več organizacijskih enot, vsaka organizacijska enota definira svoj obseg. V prijavnem obrazcu mora biti jasna opredelitev obsega akreditacije. Če stranka izpolnjuje vse zahteve, jo SA povabi k podpisu pogodbe. Ker se Acroni akreditira zaradi monitoringa odpadnih vod in zaradi svoje organiziranosti, mora za obseg akreditacije prijaviti dve organizacijski enoti in sicer kemijsko službo tehnične kontrole ter službo ekologije. Vsaka služba bo točno določila svoj obseg.

Postopek do podelitve akreditacije poteka po naslednjih korakih:

- predprijavni stiki,
- prijava,
- dejavnost do ocenjevanja,
- ocenjevanje,
- odločitev o podelitvi,
- vzdrževanje podeljene akreditacije.

Mi smo sedaj pri prvi točki. V četrtek, 6. junija, smo bili na prvem informativnem razgovoru, sedaj čakamo, da od SA dobimo ustrezen obrazec za prijavo. Prijavo se pošlje v elektronski in papirni obliki. Če SA ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji za začetek postopka akreditiranja, obvesti o tem stranko z dopisom, v katerem natančno navede razloge, ki podpirajo njeno oceno. Zoper odločitev SA, da ne bo začela s postopkom akreditiranja, se

stranka lahko v roku 8 dni pritoži na Svet SA, katerega odločitev je dokončna.

V točki dejavnost do ocenjevanja je predviden predhodni obisk. Mesec do dva pred ocenjevanjem SA zaprosi stranko, da v tednu dni pošlje veljavno dokumentacijo, ki opisuje veljavni sistem kakovosti (Poslovnik kakovosti z ustreznimi prilogami). Ob tem stranka sporoči tudi vse morebitne spremembe podatkov, navedenih v prijavi. SA pregleda dokumentacijo in sporoči morebitne zahteve za dopolnitve pred predhodnim obiskom /ocenjevanjem/ ter datum obiska. Obisk se izvede na sedežu stranke, kjer se izvajajo dejavnosti, ki so predmet akreditiranja. Nato stranka prejme poročilo s predhodnega obiska z mnenjem o smiselnosti nadaljevanja postopka. Če je postopek smiselno nadaljevati, prejme hkrati tudi informacijo o okvirnem terminu ocenjevanja in aneks k pogodbi, ki opredeljuje stroške ocenjevanja. Za ocenjevanje SA določi vodilnega ocenjevalca in strokovne ocenjevalce ter obvesti stranko o sestavi ocenjevalne komisije, o predvidenem datumu ocenjevalnega obiska in okvirnem programu. Ocenjevalna komisija izvede ocenjevanje pri stranki v skladu z dogovorjenim programom. Ocenjevalci zapišejo opažanja, ki predstavljajo neskladnosti, predstavnik ocenjevanca s podpisom potrdi strinjanje z zapisanimi opažanji. Na zaključnem sestanku ocenjevalna komisija predstavi ugotovljene neskladnosti, odgovorne osebe stranke pa predlagajo korektivne ukrepe z roki izvedbe. Če neskladnosti niso odpravljene v roku šestih mesecev, se nadzorni obisk ponovi. Po odpravi vseh neskladnosti, pripravi ocenjevalna komisija poročilo.

V kemijskem laboratoriju.

SA na podlagi poročila sprejme odločitev o podelitvi akreditacije. Za vzdrževanje pridobljene akreditacije mora stranka trajno izpolnjevati zahteve za akreditacijo. SA opravlja redne nazorne obiske v presledkih enega leta od prejšnjega obiska. Ob vsakem obisku pa stranka lahko razširja svoj obseg akreditacije. Če SA pri svojih obiskih opazi neskladja, jih mora stranka v določenem roku odpraviti, sicer SA lahko prekliče akreditacijo.

Milena Zalokar

PREDELAVA NIKLJEVIH ZLITIN V ACRONIJU

V sodelovanju s podjetjem Imphy Ugine Precision iz Francije, smo v Acroniju začeli s poskusno tehnologijo predelave nikljevih zlitin. V prvi fazi smo v predelavo dobili brušen slab vrste Gammaphy in ga predelali v toplo valjan ter lužen trak debeline 4 mm. Gammaphy je nikljeva zlitina legirana z visokim deležem titanom. Delež titana je približno desetkrat večji kot v naših avstenitnih jeklih, ki so legirana s titanom.

Prva faza poskusne proizvodnje je vključevala oceno primernosti postopka vroče predelave na Šteklju, ker je za zlitino Gammaphy značilna močna oksidacija površine, ki je eden glavnih parametrov pri oceni primernosti postopka.

Uporaba

Zlitina Gammaphy se uporablja za izdelavo zaščitnih mask televizijskih sprejemnikov in monitorjev z ravnim zaslonom. Naloga zaščitnih mask, ki so takoj za zaslonom, je, da zagotavljajo optimalno ločljivost slike in reprodukcijo barv.

Do sredine osemdesetih let so se zaščitne maske v splošnem izdelovale iz posebnega z aluminijem pomirjenega jekla. Danes vse bolj narašča uporaba železo-nikljevih zlitin (Pernifer 42 TVR, Gammaphy, itd). Odločilna prednost zaščitnih mask narejenih iz tega materiala, je, da niso občutljive na temperaturno

raztezanje do temperature približno 200°C , imajo dobro mehansko trdnost tudi pri visokih temperaturah in dobre predelovalne lastnosti.

Na ceveh barvnih TV sprejemnikov je zaslon – odvisno od velikosti – prekrit z 250 000 do 2,5 milijona žarečimi točkami (pixels) v osnovnih barvah rdeči, zeleni in modri. Piksli spremenijo energijo elektronskega žarka, ki skenira zaslon v horizontalnih linijah, v vidno svetlobo. Jasnost slike zagotavlja 0,1 do 0,2 mm debela kovinska maska, v kateri so drobne luknjice, ki po številu ustrezajo številu pikslov in usmerjajo elektronski žarek točno na ujemajočo se točko. Zaščitna maska absorbira velik del energije elektronskega žarka in se segreje na približno 100°C

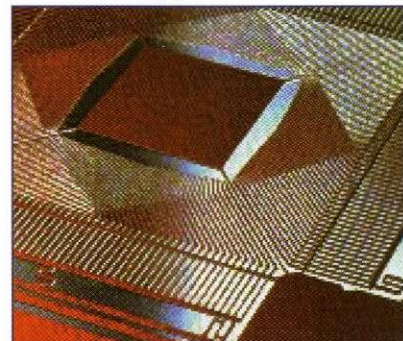
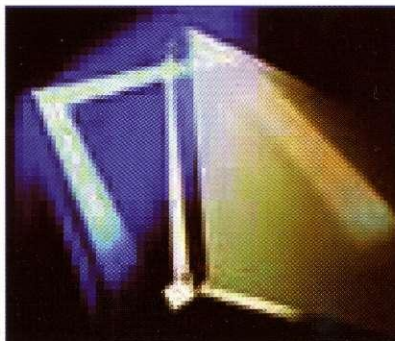
Potreba po materialu kot je Gammaphy izhaja iz dejstva, da je pri TV sprejemnikih z ravnim zaslonom potreben dodaten element, ki stabilizira zaščitno masko. Pri običajni cevni sliki pri ukrivljenem zaslonu, je tudi zaščitna maska ukrivljena, kar povečuje njeno trdnost. Pri ravnem zaslonu to ni možno, zato je zaščitna maska napeta na trden okvir, da ostane v pravi obliki. Okvir se pri tem ne sme deformirati, da zaščitna maska ostane primerno napeta.

Minimalno toplotno raztezanje okvirja je izrednega pomena, da ne

prihaja do premočnega natezanja zaradi visoke temperature in obenem ostaja pod napetostjo, ko se material zopet ohladi. Temperaturno odvisno raztezanje zlitine Gammaphy je prilagojeno raztezanju zaščitne maske.

Material se hladno valja do debeline 0,8 – 1,25 mm. Naslednja faza predelave obsega valjanje v folijo debeline 0,12 – 0,24 mm, čemur sledi jedkanje luknjic. Trend k vedno manjšim debelinam zaščitnih mask, z vedno manjšimi razdaljami med luknjicami, zahteva vedno večjo natančnost v proizvodnji. Zahteve za izdelavo zaščitnih mask lahko dosežemo le, če v proizvodnji sodelujejo različni strokovnjaki, ki zagotavljajo, da se upoštevajo tudi posredni vplivi, saj v nasprotnem primeru prihaja do popačenja slike in barv.

Poleg podjetja Imphy Ugine Precision, ki je v grupi Arcelor, je v Evropi proizvajalec nikljevih zlitin za televizijske zaslone še ThyssenKrupp VDM.

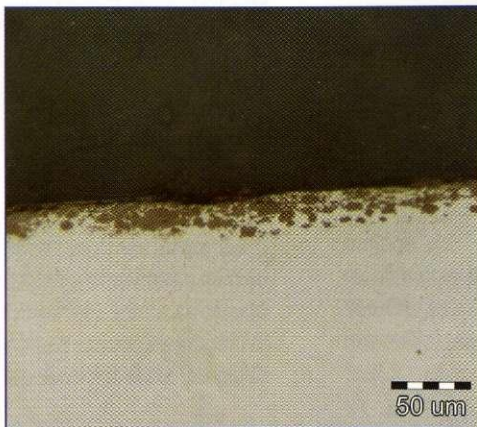
Izdelek iz železo-nikljeve zlitine Gammaphy – zaščitna maska.

Tehnično in ekonomsko so pomembne železo-nikljeve zlitine, ki vsebujejo od 36 do 48 % niklja, pri katerih je toplotni raztezek izredno majhen.

Ker pri predelavi materiala prihaja do močne oksidacije površine, je eden najpomembnejših parametrov globina oksidirane plasti. Globino oksidirane plasti smo izmerili na metalografskih brusih.

Predelava v Acroniju je obsegala vroče valjanje, gašenje in luženje.

Hladna predelava, ocena primernosti materiala, brušenje in ocena izplena po brušenju je bila narejena v Imphy Ugine Precision.

Oksidna plast na površini toplo valjanega traku.

Mikrostruktura nikljeve zlitine Gammaphy, gašeno stanje.

Nadaljevanje razvojnega projekta nikljevih zlitin v Acroniju

Na podlagi rezultatov je bila sprejeta splošna ocena o primernosti valjanja zlitine Gammaphy v Acroniju in sprejeta odločitev o nadaljevanju razvojnega projekta. V drugi fazi bomo optimirali procese v Hladni valjarni, predvsem luženje in odstranjevanje oksidne plasti z brušenjem. Vroče valjanje bo potekalo v juliju, material pa je že v skladišču Acronija.

Slabi nikljeve zlitine Gammaphy

V mesecu juniju pa se začnajo tudi razgovori s predstavniki Imphy Ugine Precision o izdelavi nikljevih zlitin v Jeklarni. Tako bi Acroni pokrival celotno tehnološko pot izdelave od izdelave v Jeklarni do hladno valjanega traku.

Alenka Kosmač

ohrabrila saj načrtujemo, da bo nova naložba v povečanje kapacitet gotovih elektroplöčevin zaključena v decembru 2003 in bodo dodatne količine prišle na trg po vstopu Slovenije v Evropsko Unijo.

Minister dr. Janez Potočnik si je z zanimanjem ogledal proizvodnjo v Jeklarni.

Ljubo Osovníkar

V TOREK, 18. JUNIJA, JE BILA SKUPŠČINA DRUŽBE ACRONI

Junjska Skupščina je bila za Acroni izredno pomembna. Predstavili smo uspešno poslovanje prvih pet mesecev letošnjega leta, v katerega pa je žal posegla okvara na enem izmed motorjev valjavskega ogrodja štekla. Predstavili smo posledice prisilne pettedenske zaustavitve valjanja toplo valjanih trakov za potrebe PC Hladna predelava. Izpad proizvodnje je poleg izgube povzročil velike začasne denarne težave, katere bomo z veliko težav in angažiranja prebrodili v 3 do 4 mesecih. Čas dopustov in velikih remontov težavo še otežuje. Skupščini so bila podana zagotovila, da bomo navkljub navedenim težavam poslovanje v letošnjem letu zaključili pozitivno, kar pa bo zahtevalo veliko angažiranje vseh zaposlenih v Acroniju.

Na osnovi uspešnega poslovanja in jasne vizije in strategije poslovanja smo skupščini predstavili tudi obsežnejši paket novih naložb: modernizacija VOD naprave v Jeklarni, nove zakladalne košare, rekonstrukcija škajnih jam, nov vstopni terminal, merilnik širine toplo valjanih trakov, retardacija PDP, postavitev naprave za odsesavanje dimnih plinov in prahu pri razrezu debele pločevine z plazmo, obračalna naprava v PC PDP, celostna rešitev jeklarske žlindre in visokoregalni viličar v skladišču rezervnih delov. Skupščina je po dolgem in izčrpnem razgovoru večino naložbe potrdila. Za naložbi v modernizacijo VOD in rekonstrukcijo škajnih jam, je izdala soglasje, da se s pripravljalnimi deli nadaljuje, sklepanje o odobritvi pa se prestavi na skupščino, ki bo v mesecu septembru.

Za zaposlene v Hladni valjarni in Vroči valjarni je pomembna potrditev naložbe v nov vstopni terminal, v katerem bodo tudi nove garderobe.

V nadaljevanju smo predstavili tudi dogovor z občino glede odprodaje glavne pisarne v katero bi se predvidoma že v prihodnjem letu preselila občina.

Ljubo Osovníkar

NOVICE IZ TOVARNE

OBISK DR. JANEZA POTOČNIKA, MINISTRA ZA EVROPSKE ZADEVE

Konec meseca maja je Acroni obiskal slovenski minister za evropske zadeve. Osnovni namen obiska je bila predstavitev naše družbe in kratek ogled proizvodnje v jeklarni. Ne glede na dejstvo, da smo z eno nogo že v Evropski Uniji in lahko govorimo o pretoku

blaga brez omejitev, so zadnji omejitveni ukrepi Evropske Unije na področju uvoza jekel lahko problematični za Acroni. Zagotovila dr. Potočnika, da vsi postopki potekajo v skladu z postavljeno dinamiko, da se v zadnjem času intenzivirajo in da je velika verjetnost, da bomo del Unije že s 1. januarjem 2004, nas je

PC HLADNA PREDELAVA V NOVI PREOBLEKI

Poznani problemi v PC Vroča predelava so posledično privedli do večjega pomanjkanja vložka v PC Hladna predelava, zato je vodstvo profitnega centra sprejelo in tudi udeležilo naslednje ukrepe:

- prerazporeditev določenega števila delavcev v PC Predelava debele pločevine kot pomoč v proizvodnji,
- koriščenje letnih dopustov in presežnih ur,
- realizacija letnih remontov na lužilnih linijah SCAP in SSAP, žarilni liniji CRNO in regeneraciji in valjavnem ogrodju ZRM.

Valjavsko ogrodje Sendzimir.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem vodstvu oddelka Vzdrževanje, predvsem pa vsem vzdrževalcem za njihov pozitiven pristop, trud in razumevanje, saj je bilo potrebno poleg velike količine dela, ki je bilo časovno omejeno, tudi mnogo usklajevanja glede na vsakodnevni trenutni okoliščini. Rezultat njihovega dela je viden v kakovostno opravljenih remontih na navedenih linijah.

Dresirno ogrodje CTM.

Po temeljitom čiščenju pa smo pristopili k realizaciji barvne preobleke posameznih linij. Proizvodni delavci so v celoti prebarvali linijo rezanja, škarje Bronx, valjavsko

Vse proizvodne linije smo temeljito očistili. Poleg preprostega površinskega čiščenja smo razpoložljivi čas izkoristili tudi za večja čiščenja: kislinjskih banj, komor, emulzijskih tankov in raznih kanalov, za katere pri normalnem proizvodnem procesu ni nikoli časa.

Po temeljitom čiščenju pa smo pristopili k realizaciji barvne preobleke posameznih linij. Proizvodni delavci so v celoti prebarvali linijo rezanja, škarje

Bronx, valjavsko

Lužilna linija.

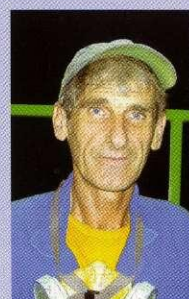
transportne poti in vse zaščitne ograje. Delovna mesta so tako postala prijetnejša, varnejša, predvsem pa so linije pripravljene za visoke proizvodne obveznosti.

Linija rezanja.

Barvanje zabojnikov v Hladni valjarni.

JOŽE MAVRER:

Prebarval sem skoraj vse kabine in stroje v obratu. To se mi zdi potrebno.

Zdaj je veliko lepše. Upam, da bodo zaposleni pazili na čistočo, da bo tako tudi ostalo.

Pri tem delu so poleg izredne marljivosti zaposleni dokazali, da premorejo tudi umetniško žilico ter da uspeh ne more izostati, če je to želja nas vseh. Menim, da je vsak nadaljnji komentar brezpredmeten, saj so fotografije zgovornejše.

Za vse opravljeno delo vse vsem najlepše zahvaljujem.

Marjan Kramar

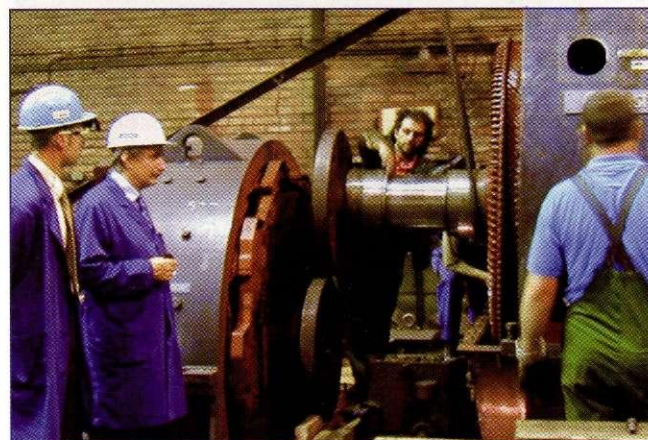
5. in 6. JUNIJA V VROČI VALJARNI

5. junij dopoldne: Pred ugradnjo rotorja je treba izmeriti izolacijsko upornost navitja.

In potem namestiti rotor v stator z žerjavom. Delo je zelo natančno in zahtevno.

Na koncu še centriranje motorja - ogledala sta si ga teh. direktor in direktor PC-VP.

6. junija dopoldne: proizvodnja v polnem teku.

V Hladni valjarni so že dobili potreben vložek.

BODICA

NA TOLE SMO PA POZABILI?

Tam, kjer je bil pred leti vhod v valjarno na Beli, stoji še vedno vratarica, ki ne služi prav nikomur in takšna kot je močno kazi izgled. Če bi jo podrli in razrezali bi imeli vsaj jekleni odpadke. Prav čudno je, da smo nanjo pozabili takrat, ko smo sadili drevesa ob

tovarniški ograji, ki je že močno zaraščena z robidovjem in plevelom, o okrasnih ovijalkah pa ni sledu...

Na zelenici leži vse mogoče, od starega železa, cevi, lesa in tudi jeklenke. Hitro v akcijo! Konec meseca bomo spet pod drobnogledom za pridobitev certifikata ISO14001.

POSLOVANJE V MAJU

	NERJAVNA			JEKLA ZA ELEKTROPLOČEVINO						MALOGLJ. in			KON.LEGIR. in			SKUPAJ		
	JEKLA			DINAMO			ELMAG			NAVAD. KON. JEK.			JEKLA za POBOLJ.					
	realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan	
	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%
JEKLARNA , PROGA																		
JEKLARNA	8.387	6.800	123	1.974	4.000	49	862	3.400	25	10.475	11.440	92	1.799	1.360	132	23.497	27.000	87
VALJARNA	4.070	4.580	89	221			21			7.327	8.000	92	1.112	900	124	12.751	13.480	95
IZDELKI ...PROIZVODNJA																		
HVT	1.253	1.500	84	4.861	4.550	107	1.185	1.800	66	466	500	93	557	550	101	8.322	8.900	94
TVT	318	250	127							2.134	2.050	104	569	500	114	3.021	2.800	108
DPL	2.904	2.900	100							5.025	5.000	101	532	650	82	8.461	8.550	99
ACRONI	4.474	4.650	96	4.861	4.550	107	1.185	1.800	66	7.625	7.550	101	1.658	1.700	98	19.804	20.250	98
IZDELKI ...ODPREMA v tonah																		
HVT	1.404	1.400	100	4.486	4.300	104	1.520	1.800	84	547	500	109	716	550	130	8.673	8.550	101
TVT	339	250	135							1.917	1.800	107	548	500	110	2.804	2.550	110
DPL	3.015	2.900	104							4.344	4.300	101	701	700	100	8.060	7.900	102
ACRONI	4.757	4.550	105	4.486	4.300	104	1.520	1.800	84	6.808	6.600	103	1.965	1.750	112	19.537	19.000	103
IZDELKI ...ODPREMA v EUR x 1000																		
HVT	2.453	2.580	95	1.957	1.416	138	590	347	170	232	196	118	387	266	145	6.093	5.168	118
TVT	441	369	120							555	459	121	260	230	113	1.256	1.057	119
DPL	5.378	4.924	109							1.443	1.279	113	414	437	95	7.208	6.640	109
ACRONI	8.272	7.873	105	1.957	1.416	138	590	347	170	2.229	1.934	115	1.061	933	114	14.627	12.865	114

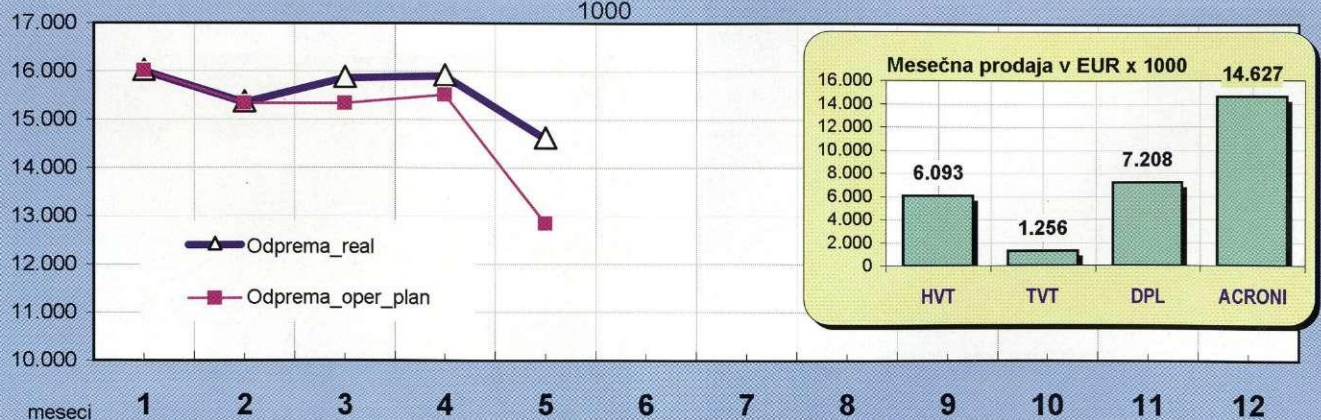
DOSEGANJE ODPREME ACRONI V PRIMERJAVI Z NAČRTOM

v tonah

DOSEGANJE ODPREME ACRONI V PRIMERJAVI Z OPER. PLANOM

v EUR x 1000

PROIZVODNJA V MAJU

V tem mesecu je proizvodnjo zaznamovala velika motnja, ki jo je povzročila okvara motorja na pogonski grupi valjavniškega ogrodja štekel. Štekel valjavniško ogrodje je mirovalo praktično celoten mesec, kar je povzročilo pomanjkanje valjanih trakov za hladno valjanje, ter za razrez in prodajo. Postopoma so prenehale s proizvodnjo posamezne linije v Hladni valjarni in predelavi valjanih trakov. Za najnujnejše oskrbovanje naših kupcev smo morali uvoziti iz Avstrije cca 2.000 ton polproizvodov elektropločevine. Korenito smo morali spremeniti program proizvodnje. V Vroči valjarni smo valjali na bluming valjavniškem ogrodju samo debelo pločevino in pospeševali proizvodnjo v Profitnem centru Predelava debele pločevine. V času mirovanja štekel ogrodja smo izvedli generalne remonte v Vroči valjarni in Hladni valjarni. Veliko je bilo tudi narejeno na izgledu in urejenosti delovnih naprav ter okolju delovnih mest.

Kljub velikim težavam smo v maju uspeli izdelati 19.804 ton končnih izdelkov, kar je blizu gospodarskemu načrtu. Temu je sledila tudi odprema. 6. junija nam je uspelo ponovno pričeti s proizvodnjo toplo valjanih trakov z remontiranim motorjem štekel ogrodja, vendar bo izredno stanje v proizvodnji tudi v tem mesecu. Hladna valjarna je praktično brez medfaznih zalog, kar bo močno zmanjšalo proizvodnjo končnih izdelkov. Ta izpad proizvodnje bomo nadoknadili z večjo proizvodnjo v poletnih mesecih.

V Jeklarni smo izdelali 23.497 ton slabov, od tega rekordno količino 8.387 ton nerjavnega jekla. Večji zastoji so bili zaradi redukcije električne energije (14 ur) in zdrs žile pri vlivanju slabov debeline 250 mm (16 ur). Okvara motorja v črpalnici je povzročila 10 ur zastoja. Zaradi večjega deleža nerjavnih vrst jekel (37 %) so tudi višje specifične porabe električne energije in elektrod. Izplen znaša 84,5 odstotka, kar je za 1,2 odstotka pod načrtovanim in je posledica večjega deleža vlivanja slabov za debelo pločevino ter več internih reklamacij debele pločevin, predvsem nerjavnih vrst jekel.

Proizvodnja Vroče valjarne je bila hudo motena zaradi okvare pogonskega motorja glavne generatorske grupe ogrodja štekel. Uspešno je bil izveden remont, ki je trajal od 14. do 24. maja. Skupna proizvodnja je znašala 12.751 ton debele pločevine. Specifična poraba zemeljskega plina je nekoliko višja od načrtovane zaradi ustavitve potisne peči ob remontu. Izplen je za 0,9 odstotka nižji od načrtovanega zaradi nizke proizvodnje in večjega števila reklamacij iz preteklih mesecev.

Zaradi okvare štekel valjavniškega ogrodja je bila v Profitnem centru Predelava debele pločevine načrtovana in dosežena visoka proizvodnja končnih izdelkov 8.461 ton, od tega kar 2.904 tone nerjavnih vrst jekel in 650 ton toplotno obdelanih ostalih jekel. Vzporedno z doseženo rekordno proizvodnjo nerjavnih jekel so bile tudi dosežene rekordne proizvodnje na stiskalnici (2.942 ton), peskalni liniji (3.747 ton), lužilnici (3.467 ton) in izredno visoka količina termično obdelane pločevine (5.020 ton). Pomanjkanje delavcev smo nadomestili z veliko količino nadurnega dela.

Za uspešno delo vsem zaposlenim v PC PDP čestitamo.

Motnje v proizvodnji so večji meri predstavljale površinske napake nerjavne pločevine, ki so povzročale več dodelav in izpadanja pločevine na naročila ter zastoji na Drever peči (16 ur), okvara

Ebner kalilne peči (96 ur). Dosežen izplen je za 0,7 odstotka nad načrtovanim. Zaskrbljujoče je, da je kar 461 ton pločevine reklamirane predhodnemu PC-ju in 278 ton nerazporejene pločevine na redna naročila.

V Profitnem centru Hladna predelava smo dosegli načrtovano proizvodnjo in odpremo, ki je bila nekoliko nižja zaradi pomanjkanja vložka.

Prve ustavitve posameznih linij so se začele zaradi pomanjkanja vložka že v sredini meseca, začeli pa so se tudi letni remont. Izvedli smo jih kar pet (SCAP, SSAP, Regeneracija, ZRM, CRNO), ki sicer niso bili načrtovani in so zahtevali izredno angažiranje vsega vzdrževalskega in proizvodnega kadra.

Ob koncu meseca je bila v celotnem PC izvedena inventura tako medfaznih kot tudi končnih zalog. Doseženi izpleni HVT je znašal 87,6 odstotka in je za 0,3 odstotka višji od letnega načrta. Iz nerjavnih jekel smo v tem mesecu izdelali dvojno količino tankih trakov razrezanih na širine pod 30 mm in to je tudi vzrok za navedeno odstopanje. Tudi pri proizvodnji TVT je bil dosežen izplen za 0,5 odstotka nad načrtovanim in je na ravni izplenov doseženih v prvih štirih mesecih. Specifični porabi zemeljskega plina in električne energije sta bistveno nižji od letnega načrta in to predvsem zaradi že omenjene izpraznitve medfaznih skladišč. Ostali potroški so v okviru načrtovanih, edino poraba emulzijskega olja je bistveno višja, saj smo del emulzije nadomestili z novo.

Tehnični direktor:

Branko Banko, univ.dipl.ing.

Prve dni junija je firma SGB iz nemčije dobavila 40 t težko dušilko in 80 t težak nadomestni transformator za elektroobložno peč. Dušilka bo dograjena v prizidek na EOP predvidoma v avgustu, transformator pa v eni od prihodnjih daljših ustavitve. Na sliki zgoraj: tovor čaka na carinjenje, spodaj dviganje dušilke na podest ob peči.

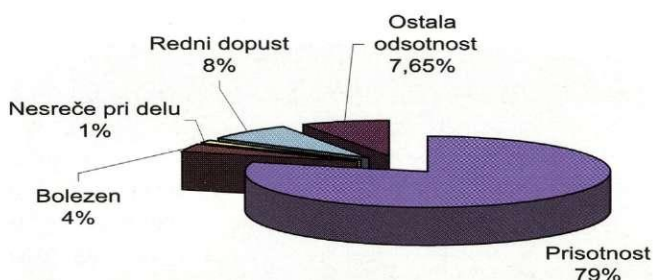
KADROVSKA GIBANJA

JUBILANTI DELA

10 LET: Goran Hevčuk Senad Mehanič Alenka Rožič Klemen Mežarec Miloš Jenkole Gregor Plahuta Aleksander Popovič	PC VP – VALJARNA PC VP – VALJARNA PC HLAD.PRED. PC PRED.DEB.PL. Raziskave in razvoj Informatika Informatika
20 LET: Boris Barbarič Mitja Noč Ibrahim Mehanič Vera Markelj	PC VP – JEKLARNA PC VP – JEKLARNA PC PDP Nabava
30 LET: Ibrahim Šečkanovič Slavko Došenovič Marija Oblak	PC VP - JEKLARNA PC VP - VALJARNA Nabava

Iskrene čestitke!

ODSOTNOST

Maja je bila odsotnost z dela enaka kot lani v istem mesecu. Nekaj več je bilo le odsotnosti zaradi rednih letnih dopustov.

Ivanka Mavri

DISCIPLINSKI UKREPI

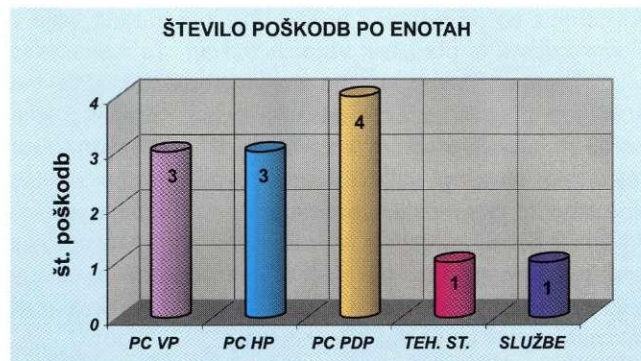
Disciplinska komisija je v obdobju od marca do junija 2002 obravnavala 11 primerov kršitev delovnih obveznosti. V dveh primerih je ustavila postopek, ker delavca nista več v delovnem razmerju, v enem primeru pa odločba še ni pravnomočna, ker se je delavec pritožil.

Priimek in ime	enota	kršitev po PKP	ukrep
LUŽNIK JERNEJ	PC Hladna predelava	121. čl., točka 1 in 3; 122. čl., točka 2 in 123. čl., točka 23	prenehanje delovnega razmerja z dnem dokončnosti odločbe
BOŽIN DRAGAN	PC Vročna predelava	122. čl., točka 41	ustavitev postopka - delavec ni kršil delovnih obveznosti
MULALIČ ALE	PC Vročna predelava	122. čl., točka 41	ustavitev postopka - delavec ni kršil delovnih obveznosti
KOSTADINOV VASKO	PC Vročna predelava	122. čl., točka 12	ustavitev postopka - delavec ni kršil delovnih obveznosti
ZUPAN SIMONA	Uprava	122. čl., točka 8 in 9	javni opomin
MOČNIK DARKO	PC Predelava debele pločevine	122. čl., točka 3	enkratna denarna kazen v višini 5% zneska akontacije neto plače delavca
MLINARČ MARJAN	PC Hladna predelava	122. čl., točka 14	denarna kazen v višini 10% zneska akontacije neto plače delavca - tri mesece
KRISTAN EDVARD	PC Hladna predelava	122. čl., točka 14 in 16	denarna kazen v višini 10% zneska akontacije neto plače delavca - dva meseca

GIBANJE POŠKODB PRI DELU

V mesecu maju se je pripetilo 12 poškodb pri delu in 1 poškodba na poti. Poškodovanci so bili zaradi posledic teh poškodb in posledic poškodb v preteklosti odsotni z dela 364 delovnih dni, to je dobrih 30 dni na poškodbo. V povprečju je bilo dnevno odsotnih z dela 17 zaposlenih.

ŠTEVILO POŠKODB PO ENOTAH

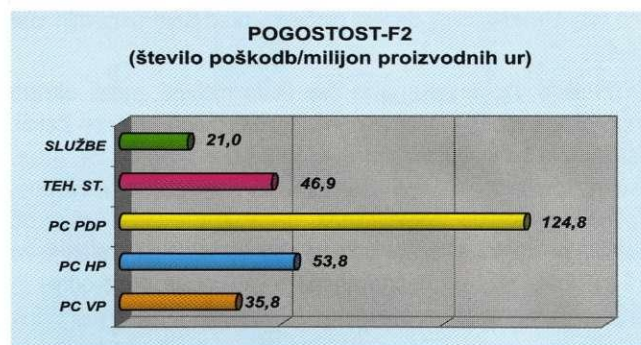
	PCVP	PC HP	PC PDP	TEH.ST.	SLUŽBE
APRIL	4	8	3	1	2
MAJ	3	3	4	1	1
				=	
SKUPAJ	-1	-5	+1		-1

Tabela: Primerjava števila poškodb v aprilu z mesecem marcem:

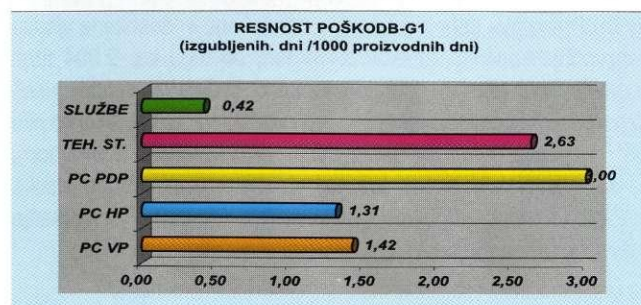
Legenda:
+ porast
- zmanjšanje
= enako število poškodb

Pogostost je največja v PC PDP, sledijo PC HP, teh. storitve, PC VP in službe.

POGOSTOST-F2 (število poškodb/milijon proizvodnih ur)

RESNOST POŠKODB-G1 (izgubljenih. dni /1000 proizvodnih dni)

Resnost je zelo visoka v PC PDP, sledijo tehnične storitve, PC VP, PC HP in službe.

Naj bo doma ali v službi, nevarnosti zaradi spotikov in padcev nikoli ne vzamemo resno. V primeru takih nezgod nas skrbi le, če nas mogoče kdo kje gleda in se nam smeji.

Statistika kaže porast nezgod zaradi zdrsov in spotikov. Za zdrs je dovolj kapljica olja ali druge tekočine na tleh, medtem ko sta za spotik dovolj že dva ali trije milimetri neravne površine. Neravna tla moramo takoj odpraviti. Če to ni mogoče je potrebno tako mesto označiti z vidnim opozorilnim znakom. Stopnice morajo biti dobro osvetljene, ne poškodovane in ne pregladke. Pri vzpenjanju po stopnicah je potrebno uporabiti držalo.

Za padce pa je največkrat vzrok po tleh ležeča embalaža, kabli, odprti predali miz...

Potrebno je tudi bolj organizirati delo. Kdor nosi pred sabo goro materiala, da ne more videti predse, kje hodi, se hitreje znajde na tleh. Zato naj prenosni tovor ne sega čez višino oči in če je le možno glede na teža bremena, naj bo ena roka prosta in naj služi za oprijeme ograje ali podobnih zaščit.

Včasih pa smo vendarle krivi prav sami, ko tekamo naokrog z namenom, da delo čim prej opravimo in takrat se zgodi...pok po tleh.

Sabina Polončič

Tudi takšni prehodi preko kanalov v opuščeni Žični valjarni predstavljajo veliko nevarnost.

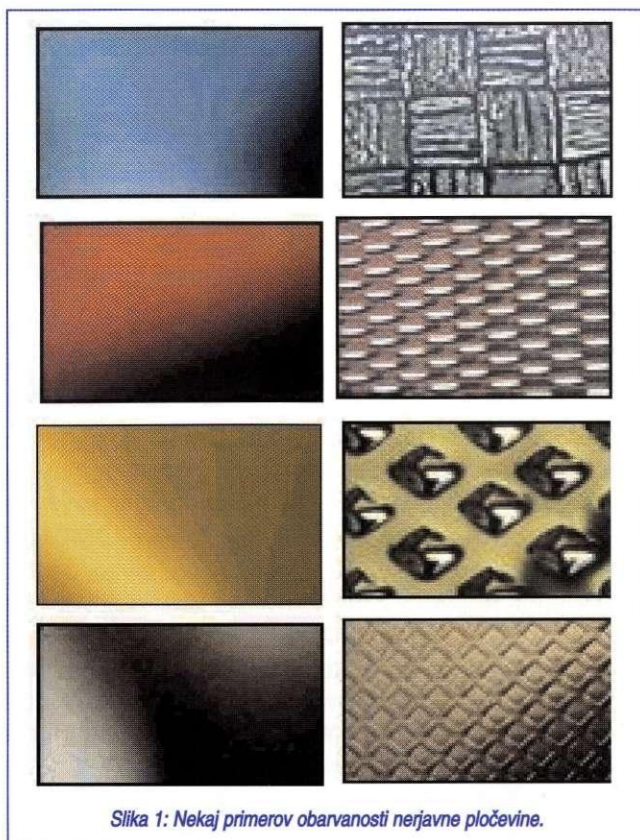
IZ SVETA JEKLA

NERJAVNO JEKLO V BARVAH

Zaradi mnogostranske uporabnosti se nerjavna jekla vedno hitreje uveljavljajo tudi v gradbeništvu, gradbenem obrtništvu in arhitekturi. V urbanih okoljih se uveljavljajo za izdelavo različnih javnih objektov, ker so dovolj robustna, da so varna proti vandalizmu ter so nezahtevna za vzdrževanje in nego, imajo dolgo življenjsko dobo, so estetska in gospodarna. Zaradi trajnosti se uveljavljajo tudi za izdelavo streh in sistemov za njihovo odvodnjavanje.

Firma Inox-Color GmbH je razvila različne postopke obdelave nerjavne pločevine s katerimi doseže obarvanje pločevine in/ali zmanjšanje občutljivosti na prstne odtise

Za obarvanje pločevine uporabljajo elektrolitski postopek POLISPEKTRAL s katerim dosežejo različne barvne odtenke brez nanosa barve. Spekter barv je zelo širok: od rdeče, modre, zelene, preko različnih odtenkov zlate in bronaste do črne. Obarvanje je lahko enakomerno ali pa vzorčasto. Nekaj primerov obarvanosti je

Slika 1: Nekaj primerov obarvanosti nerjavne pločevine.

prikazano na sliki 1. Z elektrolitskim postopkom je možno površino tudi dekorirati z različnimi motivi (slika 2).

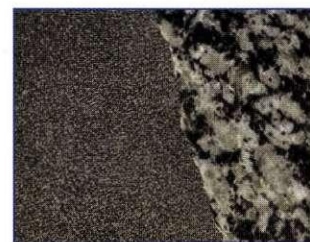
Zaradi možnosti doseganja različnih barvnih odtenkov in vzorcev je

Slika 2: Črna vrtnica na površini hladno valjane mehansko polirane pločevine.

možno ustvariti popolno barvno in funkcionalno harmonijo s skoraj vsemi materiali, zato ima vzorčasta pločevina iz plemenitega nerjavnega jekla izjemno uporabnost v arhitekturi. Slika 3 prikazuje vzorčasto pločevino v kombinaciji s sivo črnim granitom.

Druga oblika obdelave površine je z nanosom (vakuumskim naparovanjem) titanovega nitrida. Titanov nitrid daje površini posebno obrabno odpornost (titanov nitrid se nanaša tudi na obdelovalna orodja-npr svedre za podaljšanje njihove življenjske dobe—zlato orodje) in ima lep zlato rumen izgled. Ta površina združuje zelo visoko trdoto z odlično odpornostjo proti kemičnim in fizikalnim vplivom. Debelina sloja je 2 mikrona, njen izgled pa je zelo atraktiven (slika 1, tretji vzorec od zgoraj navzdol).

Slika 3: Vzorčasto obarvana pločevina v kombinaciji s črno sivim marmorjem.

Zaradi spektakularnih učinkov, ki jih je možno doseči s to plemenito pločevino iz nerjavnih jekel in zaradi možnosti doseganja popolne barvne harmonije, dobre obstojnosti in nezahtevnega vzdrževanja ima uporaba tega materiala v arhitekturi skoraj neomejene možnosti..

Aleš Iagoja

PROIZVODNJA JEKLA V APRILU 2002

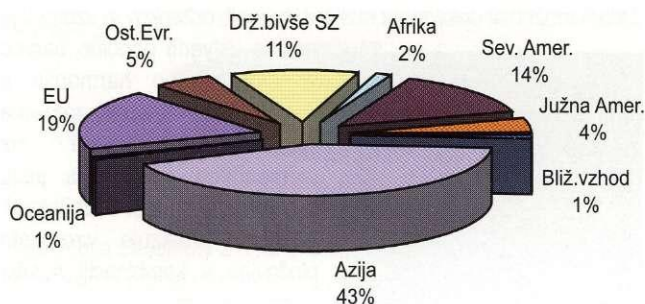
Svetovna proizvodnja surovega jekla v aprilu 2001 je znašala 71,5 milijona ton, kar je 3 odstotke več kot pred letom dni in 3 odstotke manj kot marca letos. Kumulativna proizvodnja v prvih štirih mesecih letošnjega leta je znašala 281 milijonov ton, kar je 2,6 odstotka več kot v enakem obdobju lani.

Proizvodnja v državah Evropske unije je aprila znašala 13,5 milijona ton, kar je 2,2 odstotka manj kot pred letom dni in 4,4 odstotka manj kot marca. Za 3 odstotke se je zmanjšala proizvodnja v ostalih evropskih državah, za 6 odstotkov pa se je zmanjšala tudi severnoameriška proizvodnja, medtem ko je bila proizvodnja v državah bivše Sovjetske zveze enaka kot pred letom dni.

Med vodilnimi regijami oziroma proizvajalci jekla se je ponovno povečala proizvodnja v Aziji. Azijska proizvodnja, ki je aprila predstavljala 43 odstotkov svetovne proizvodnje, se je na letni ravni povečala za 12 odstotkov (na 30,3 milijona ton). Vodilna država v proizvodnji jekla ostaja Kitajska, ki je proizvedla dobrih 14 milijonov ton oziroma eno petino vsega jekla.

Proizvodnja jekla v Sloveniji je aprila znašala 42.000 ton, kar je 5 odstotkov več kot pred letom dni.

Proizvodnja jekla po regijah - april 2002

Potrošnja jekla v obdobju do leta 2003

Po ocenah svetovnega inštituta za jeklo (IISF) se je potrošnja končnih izdelkov iz jekla v lanskem letu v primerjavi z letom 2000 povečala za en odstotek in je znašala 768 milijonov ton. Letošnja potrošnja naj bi bila za 2 odstotka večja kot lanska, v letu 2003 pa napovedujejo, da se bo potrošnja povečala za 3,5 odstotka. Večina povečanja potrošnje gre na račun Kitajske. Kitajska potrošnja, ki je v letu 2000 znašala 141 milijonov ton, se je lani povečala na 170

Regija	2000	2001	2002	2003
Kitajska	141	170	182	190
Ostala Azija	204	199	200	203
Evropska unija (15)	145	142	140	145
Ostala Evropa	36	34	36	37
Države bivše SZ	30	32	33	34
NAFTA	146	131	132	138
Južna Amerika	27	28	29	30
Afrika	15	15	15	16
Bližnji vzhod	16	17	17	17
Svet	760	768	784	810
Svet (brez Kitajske)	619	598	602	620

milijonov ton, letos pa naj bi se povečala še za nadaljnjih 12 milijonov. Če ne upoštevamo povečanja potrošnje na Kitajskem, potem se bo potrošnja v letošnjem letu povečala samo za 0,6 odstotka in naj bi znašala 602 milijona ton, v letu 2003 pa naj bi se povečala za 3 odstotke (na 620 milijonov ton).

Janka Noč

AKTIVNOSTI DMIT

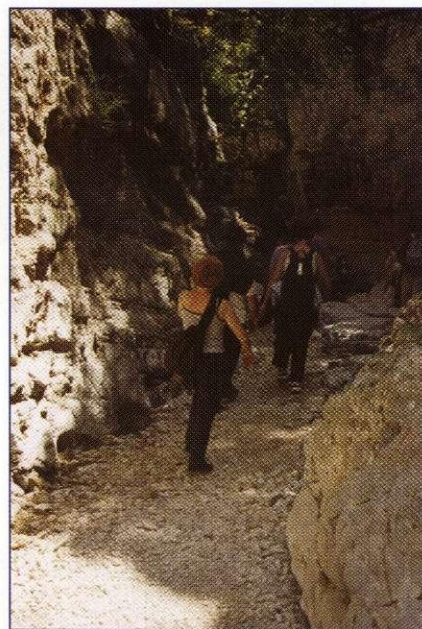
KRETA - ZIBELKA MINOJSKE CIVILIZACIJE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Člani društva metalurških inženirjev in tehnikov smo se konec aprila odpravili na že tradicionalen prvomajski izlet - tokrat za šest dni na Kreta s turistično agencijo Oskar iz Kranja.

Kreta je največji grški otok in leži jugovzhodno od celinske Grčije. Otok je bil zibelka minojske civilizacije, (3000 do 1400 pred našim štetjem). Kreta privablja s svojo čudovito pokrajino in izredno bogato kulturno dediščino od pomladi do pozne jeseni veliko turistov. Na sprehodih občudujejo gorovja z najvišjo goro Ido (2456m), si ogledajo najdaljšo 18 km dolgo sotesko Samarijo, se na plažah naužijejo morja in sonca ter si ogledajo zanimive kulturne spomenike, pravoslavne samostane in arheološke najdbe.

Z Brnika smo z avionom poleteli v Heraklion na severu Krete. To je glavno mesto. Do leta 1972 je bila to Khania na zahodu otoka. Otok šteje pol milijona prebivalcev. Tu prebivajo najbolj ponosni ljudje v vsej Grčiji, ki jih odlikuje posebno globoka ljubezen do svobode. Otok so večkrat zasedle tuje sile, a njeni prebivalci se niso nikoli sprijaznili s p o d r e j e n i m položajem. Namestili

Soteska Impros.

smo se v hotelu v Hersonissosu, ki leži blizu Herakliona. Od tu smo delali izlete. Obiskali smo arheološki kraj Knosos. To je bil glavno središče minojske civilizacije. V začetku 20. stoletja je angleški arheolog Arthur Evans odkril velikansko palačo mitičnega kralja Minosa. Tu sta ustvarjala Dedal in Ikar in po njenih labirintih se je sprehajal bajeslovni Minotaver. Minojci so bili zelo razviti. Znali so pisati, poznali so prezračevanje, vodovod, ogrevanje. Pridelovali so med, vino, olivno olje, sir. Razvito je bilo slikarstvo, lončarstvo in trgovina. Kreta je strateško na zelo ugodnem kraju v Sredozemskem morju. Trgovanje je potekalo na sever z Grčijo, Anatolijo in jugu z Afriko ter okoliškimi deželami. Minojci so bili miroljubni narod, ki je ljubilo življenje. Orožje je prišlo šele z Mikenci iz celinske Grčije. Na otoku so bili potem Rimljani, Arabci

ter Benečani. Leta 1645 so otok zavzeli Turki. Grke je zelo prizadela prepoved pravoslavne vere in so zbežali v hribe, kjer so začeli oborožen boj. Zaradi tega srečamo zelo malo sledi turškega bivanja. Leta 1913 je bila priključena Grčiji. Prva svetovna vojna je Kreto obšla. V drugi svetovni vojni pa so bili težki boji z Nemci, po vojni pa še državljanska vojna proti partizanom. Arheološke najdbe starih civilizacij smo si podrobneje ogledali v arheološkem muzeju v Heraklionu. Zaradi deževja v aprilu si nismo mogli ogledati slikovite soteske Samarije. Namesto tega smo šli v pogorje Ide na katerem je še sneg. Na njenih pobočjih so pristne vasice in gostoljubni prebivalci. Na južnih pobočjih je več samostanov, kjer smo pri vasi Zaros obiskali enega izmed njih in se povzpeli krepko preko 1000m.

V tem kraju je tudi polnilnica vode. Ves otok je z vodo dobro preskrbljen. Na severu otoka smo šli do mesta Retimnon, ki je duhovno in kulturno središče Krete. V njem je beneška trdnjava in tu smo si ogledali zanimiv del starega mesta. Nato smo se odpeljali na jug, kjer smo si ogledali eno manjših sotesk v Improsu. Na koncu soteske po dveh urah hoje smo prišli na južno obalo Krete. Južna stran je manj naseljena. Peljali smo se po panoramski cesti

ob morju do Prevelija. Tu smo si ogledali na hribu – na lepi razgledni točki samostan, ki je imel velik pomen v zadnji vojni. En dan nas je pot vodila na vzhod otoka v Agios Nicolaos. To je пристaniško mondeno mesto. Od tu smo se z manjšo ladjo peljali na otok Spanalonga, na katerem so imeli benečani trdnjavo. Otok so dobili z denarjem, ker so bili trgovci in so se le v skrajni sili vojskovali. Otok je brez vode in so naredili posebne sisteme s cisternami. Kreta sama je bila s strmo obalo dobro varovana pred sovražniki in z utrdбами na strateških krajih so jo dodatno zavarovali. Na njega so v začetku prejšnjega stoletja naselili gobavce in tako pregnali zadnje Turke. Na poti nazaj smo se nekateri že kopali v še hladnem morju. Zadnji dan smo obiskali bližnjo planoto Lasithi. Pod vrhom smo si ogledali samostan, kjer imajo zanimiv kip Marije. Kip je bil že večkrat ukraden, vendar je kot po čudežu vedno prišel nazaj. Planota leži 800 m nad morjem in je obdana z hribi. Na planoti so rodovitna polja, ki so jih včasih namakali s pomočjo črpalk na veter. Sedaj to poganja elektrika. Na obrobju planote so značilni mlini na veter, kjer so včasih mleli žito. Sedaj tu pridelujejo žito in krompir. Drugače Kreta prideluje na rodovitnih območjih dolin in Mesarski nižini na jugu veliko zelenjave in okrasnih rastlin v rastlinjakih. Drugače pa je zelo razvito pašništvo večina ovce in koze. Na planoti smo obiskali kraško jamo. To je rojstna jama gromovnika Zeusa. Obiskali smo značilno vasico. Ljudem se nikamor ne mudi in vse delajo umirjeno. Večina prebivalcev je pravoslavne vere. V tem času so praznovali cvetno nedeljo, ki ji pravijo palmova nedelja. Iz palme spletejo butarice in križe. To leto je bilo zaradi lune praznovanje pozno. Med bivanjem smo poskusili razne jedi, sladice in pijače. Tako smo teh nekaj dni dobili lep vtis o deželi in ljudeh tudi s pomočjo vodičke Vesne.

Kreto smo šesti dan zvečer zapustili z avionom in njene prebivalce v pričakovanju Velike noči, ki je zanje velik družinski praznik.

Marjan Mencinger

nahaja na zahodni strani slike med rakami in naravno strugo Save, so takrat imenovali Ponteba. Po ustnem viru Draga Cerarja je bil v Pontebi (kraju v današnji Italiji) zbirni center za oglje. Od tam je Kranjska industrijska družba dobivala dodatne količine kuriva. Fotografija je iz fototeke Kranjske industrijske družbe pod številko 131, ohranjen je negativ št. A4780, posnetek fotografije pa datira v leto 1898. Fotografijo hranimo v Gornjesavskem muzeju Jesenice, njen opis pa je povzet po fototečnem kartonu.

STARE FOTOGRAFIJE

JESENIŠKA ŽELEZARNA PRED DOBRIMI STO LETI

Tik ob reki Savi je ob izteku 19. stoletja že rasla nova železarna. Na fotografiji je posnetek z južne strani. V ozadju je mogočno savsko korito – rake, ki kot kitajski zid zavirajo razvoj železarne še bolj proti bregu reke Save. V sredini fotografije je veliko leseno poslopje martinarne s tremi dimniki v ozadju. Na skrajni desni strani se vidijo zahodna poslopja težke valjčne proge, žične valjarne, valjarne za železo v trakovih in srednje valjčne proge. Prostor, ki se

Za bralce Novic pripravila Irena Lačen Benedičič

ANKETA

Bliža se poletje in čas dopustov. Kje in kako ga bodo letos preživel naša sodelavci:

Dušan Bitežnik, Tehnične storitve

Soproga še ne ve, kdaj bo lahko koristila dopust, zato še nisva naredila podrobnejšega načrta. Vsekakor bova odšla nekam na morje, na otoke, še boljše pa bi bilo, če bi odšla na križarjenje. Enkrat sva že bila na križarjenju na Jadranu in sva bila zelo navdušena. Če je še dobra družba, je pa še toliko lepše.

Rasim Rakovič, PC Vroča predelava

Letos bom najbrž obiskal taščo v Bosni, za nekaj dni pa bomo odšli tudi na morje v Crikvenico ali pa v Poreč. Ko bo otrok večji, bomo lahko šli tudi kam bolj daleč.

Janez Višnar, PC Vroča predelava

Z dopustom bo letos bolj slabo. Nekaj dni bomo preživel na morju, potem se začnejo remontir.

Silvo Potrebuješ, PC Vroča predelava

Letos bom dopustoval kar doma. Ker imam okroglo obletnico, bom denar, ki je predviden za dopust, porabil za družinsko praznovanje.

Denis Kadič, PC Hladna predelava

V Poreč bom šel z družino. Po enomesečnem remontu se bo še kako prilegel. Po dopustu pa zopet delovno - nadomestiti bo treba enomesečni izpad proizvodnje.

Šefik Bojadžić, PC Hladna predelava

Z dopustom še nekaj časa ne bo nič. Mogoče se bom jeseni, ko bodo zaključeni remontir, lahko kam odpravil.

Ratko Nikolič, Tehnične storitve

Najprej bom moral poskrbeti, da se bo izboljšalo zdravje, pa tudi soproga trenutno še ne more dobiti dopusta. Ko se bo vse to uredilo, bomo naredili načrte za dopust.

Dušan Kogoj, PC Vroča predelava

23. junija grem prvič na dopust v hišico ob morju, ki jo imava skupaj z bratom, jeseni pa bomo šli na Vis. Upam, da bo lepo.

Mara Stevanović, PC Hladna predelava

Na dopust bom odšla v avgustu. Lani smo bili v bližini Zadra. Ker nam je bilo tam všeč, bomo letos ponovili.

Dušan Koblar, PC Hladna predelava

Tako kot vsako leto bom šel tudi letos konec meseca na morje. Grem vsako leto v drug kraj. Bil sem že na dopustu tudi na Danskem, v Nemčiji, Grčiji. Kakšen dan bomo šli še na kakšen izlet, pa bo poletje minilo.

Goran Vručnič, dijak

V Acroniju sem na obvezni praksi. Med počitnicami bom - upam, našel počitniško delo. Najbrž bom šel s prijatelji malo na morje. Za kaj več ne bo denarja, ker sem še dijak. Obiskujem 4. letnik srednje šole za poslovne tajnike. Po zaključku srednje šole bi se rad vpisal na univerzo. Zanimata me zgodovina in šport. Ker na naši šoli nimamo mature, bom moral opraviti tudi to. Tako mi bo srednja šola vzela kar šest let.

Branko Bergant, Prodaja

Pravijo, da bo letošnje poletje suho, zato ga bom izkoristil za dopustovanje v hribih, s prijeto družbo seveda. Moji cilji so Vrščič, Špička in Bavški Grintavec.

L.M.

INTERVJU

Boris Truhačev: "SVET POD VODO JE RES ČUDOVIT"

Boris Truhačev se je po končani poklicni šoli zaposlil v Železarni Jesenice. Poklicno pot je začel na oddelku za hidravliko in pnevmatiko. Ob delu je obiskoval srednjo tehnično šolo in tako postal strojni tehnik. V jeklarni na Jesenicah je bil do njene ukinitve delovodja kontiliva. V jeklarni na Beli je bil najprej na vzdrževanju. Opravljal je dela strojnega tehnika. V letu 1994 se je udeležil svetovnega prvenstva v podvodnem ribolovu v Peruju, ki se je zanj končalo s hudo poškodbo noge. Po vrnitvi na delo je bil premeščen na delovno mesto delovodje odpraševalne naprave. Pred njim je to delo opravljal Rado Pristov, ki se je ponesrečil pri potapljanju v Divjem jezeru. Pravi, da je to delovno mesto - kot kaže - rezervirano za potapljače. Mi se danes z njim ne bomo pogovarjali o delu. Izvedeli smo, da že vrsto let tekmuje v podvodnem ribolovu in se udeležuje tudi svetovnih prvenstev. Ker se poletje in čas dopustov hitro približuje, bo to kar prava tema za pogovor.

Ne morem drugače, kot da začnem z vprašanjem, kako se je vse skupaj začelo.

Že kot kratkohladičnik sem v »grabnu« stikal za ribami, »raubšical«, kot temu pravimo po domače. Bil sem tudi ribič nekaj časa. Svet pod vodo me je vedno privlačil, zato sem izkoristil priložnost in se vpisal v potapljaški tečaj na Bledu. Tam so me naučili pravičnega potapljanja z jeklenko in brez nje. Potapljanje na dah, kot temu pravimo, me je bolj navdušilo. Bil sem nekaj let aktiven v klubu na

Bledu. Zdaj vsako leto opravim le nekaj potopov z jeklenko.

Svet pod vodo je res čudovit. Moraš ga doživeti, da to verjameš. Vsak del dneva je drugačen. Če je temno, je turoben, če pa sije sonce, je barvit in lesketajoč kot v pravljici.

Kakšna pa so pravila za tekmovanje?

Pri podvodnem ribolovu se potapljaš na dah. Zdržiš, kolikor zmoreš, zato je najboljši trening kar podvodni ribolov sam, ker si obenem nabiraš tudi izkušnje. Od opreme je dovoljena obleka, ki te štiti pred mrazom in poškodbami ter uteži, da nisi preveč ploven.

Lovi se z ostmi. Tekmovanje traja od štiri do šest ur na točno določenem območju. Tehnike ribolova so zelo različne. Ribopresenetiš, počakaš, poiščeš. To imajo Italijani zelo lepo razdelano. Točkjuje se število ulovljenih rib in teža. Seveda je najmanjša teža določena. Kar je manj, ne velja. In še nekaj je značilno za naša tekmovanja. Ni gledalcev, razen tistih, ki poskrbijo za medijsko poročanje; ter to, da starejši kot smo, boljši smo. Slednje zato, ker so za ta šport zelo pomembne izkušnje, ki jih pridobivaš z vsakim potopom. Zato se mi zdi, da sem res vedno boljši. Vendar je to lahko tudi nevarno, kaj hitro namreč lahko preceniš svoje sposobnosti in greš pregloboko. Zato lovimo v pari. Solovec je v vodi nad tabo in te budno opazuje. Če si v težavah, ti pomaga. Za lov je seveda potrebno tudi dovoljenje in na dovolilnici je točno napisano, na katerih območjih se sme loviti.

In kaj naredite z ulovom?

Na različne načine znamo pripraviti vse kar ujamemo. Kar je iz morja, je vse dobro. Dobro je pečeno, na žaru, kuhano in tudi surovo. Na tekmovanjih običajno pobere ulov organizator. Vsaka dežela ima svoje specialitete. Te običajno okusimo po tekmovanjih.

Kako ste organizirani?

V Sloveniji deluje Sekcija za podvodni

ribolov, ki šteje od 25 do 30 aktivnih članov. No, eden izmed njih sem tudi jaz. Preko nje se prijavljamo na tekmovanja in jih tudi organiziramo. Sicer pa ta šport pri nas nima prav veliko pristašev. V Italiji na primer je registriranih 35 tisoč lovcev. Izbor za udeležbo na prvenstvu jim ni težko narediti. Da o Španiji niti ne govorimo. Tam obstaja celo fakultetni študij podvodnega ribolova.

Omenili ste, da ste bili na svetovnem prvenstvu v Peruju.

Kje še?

V Peruju je bilo zelo zanimivo. Tam sem videl veliko zelo starih avtomobilov, ki so se veselo vozili naokoli. Ljudje so zelo revni. Najbolj mi je bilo všeč to, da sem bil med njimi zelo velik, ker so ljudje tam manjše rasti. Bili smo v mestu ob Pacifiku, kjer že 30 let ni padla kaplja dežja. Na hišah sploh nimajo streh. Svet pod vodo je zelo bogat, dno je prekrito s školjkami. Vidljivost je izredno slaba, ker hladen tok, ki prihaja iz Antarktike prinaša s seboj velike količine planktona. Videli smo tudi tulnje in veliko število pelikanov ter se z njimi zabavali. Plimovanje je tam izredno visoko, zato morje ni mirno ampak valovi. Žrtev teh valov sem bil tudi jaz. Vrgli so me ob skale in skoraj bi bil ob nogo. Druga zgodba so njihove bolnišnice. Osebe je zelo prijazno, a kaj pomaga, če v sobi gnezdijo ptice, ni opreme...

Bil sem tudi v Novi Zelandiji in na Tahitiju. Nova Zelandija je zelo prijazna in odprta dežela. Rib kar mrgoli. Tudi Tahiti je nekaj posebnega. Tam je skozi vse leto približno enako toplo. Voda ima okrog 27 stopinj C. Obleke praktično ne potrebuješ. Obkrožajo te palme, banane, ananas, kokosovi orehi. Kot v raju je, cene pa te hitro postavijo na realna tla. So namreč zelo visoke. Videti ga pa se vseeno spleča.

Takšna potovanja so draga. Imate pokrovitelje?

Levji delež stroškov nosi vsak sam. Vesel si, če ti v podjetju omogočijo izredno plačan dopust. Za pokroviteljstvo se običajno dogovorimo s takšnimi podjetji, ki so za oboje zanimiva, da reklamiramo njihove izdelke. Še največ denarja se nabere pri privatnikih – obrtnikih. Včasih tudi kakšen prijatelj kaj primakne.

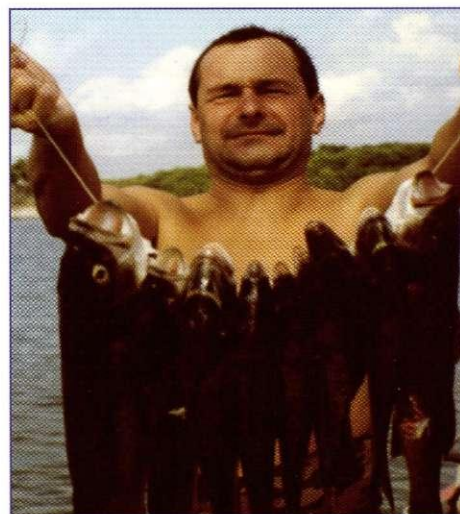
Je tudi letos kaj v načrtu?

Seveda, novembra v Brazilijo. Točno se še ne ve kam. Tam nekje okrog Sao Paula najbrž.

Nič še nisva rekla o trofejah in uvrstitvah na tekmovanjih.

Trofej je bilo kar nekaj, čeprav ne lovim zato. Ujel sem že 50 kilogramov težko kirno. Z njo se je gostil cel tabor – 40 ljudi,

pa še jo je ostalo. Tudi kapitalnega gofa sem že ujel. Na svetovnih prvenstvih se običajno uvrstimo tam nekje okrog 40. mesta. Že 40 let se za novo leto zberemo na Malem Lošinj na Novoletnem kupu. Najboljše mesto, ki sem ga tam dosegel, je bilo 6. Zgodi se tudi veliko zanimivega. Nekoč nam je po tem, ko smo že cel dan lovili, proti večeru odneslo čoln, ker smo ga preslabo zasidrali. Dva sta odšla v

tabor kar čez Osorščico, jaz pa sem skoraj cel otok Mali Lošinj obplaval. Drugi dan smo čoln našli zasidran pred Unijami. Zgodilo se je tudi, da je bil na tekmovanju na Cresu zelo slab ulov. Čas se je iztekal, vračali smo se že proti ladji. Nekaj mi je reklo, pa sem šel še enkrat v vodo. Pod barko sem ujel dve ravno toliko veliki, da sta mi prinesli prvo mesto. No takšnih prigod je še veliko.

Kako pa izkoristite letni dopust? Tudi na morju ali gojite še kakšen drug konjiček?

Dopust zame pomeni z drugo besedo trening. Za trening izkoristim tudi skoraj vsak konec tedna. Ampak to ni obremenjujoče, saj za to izkoristim zgodnje jutranje ure in se vrnem takrat, ko se drugi šele prebuja. Tako sem prekrizal že velik del Jadranskega morja, ki je zelo lepo, čeprav ne tako bogato kot nekatera druga morja. Je kristalno čisto, polno zalivov in lepih plaž, ki jih ne spoznaš, če ležiš na plaži pred hotelom. Če ne bi mogel na morje? Potem bi šel v hribe. Všeč mi je takšen dopust, kjer najdem svoj mir. V hribih ga je moč najti prav tako kot na morju.

Še o tem pa onem sva se pogovarjala z Borisom. Veliko mi je še povedal o lovu, občutkih in o lepotah podvodnega sveta. Zahvaljujem se mu za pogovor, vsi pa mu želimo čim boljši ulov in dobro uvrstitev na svetovnem prvenstvu v Braziliji.

L.M.

STANJE TOVARNIŠKIH ZGRADB LETA 1952

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Posamezni sklopi objektov so se v tem letu izkazovali takole:

- **Upravne zgradbe** so v glavnem ustrezne razen gasilnega doma, ki je v razpadajočem stanju.
- **Skladišča** so večinoma provizorična (lesene barake), centralno skladišče iz leta 1898 je popolnoma neprimerno.
- **Playž:** Rja je močno najedla strešno konstrukcijo in kritino livne lope, zato bo potreben temeljit remont. Lopa pražarne in rudarne, ki se je pozimi zaradi obilnega snega porušila, bo letos popolnoma obnovljena, žičnico pa bo treba sčasoma nadomestiti z novim načinom transporta po tiru.
- **Jeklarna:** Hala martinarne in elektro peči je v dobrem stanju, kar velja tudi za generatorsko stavbo.
- **Valjarne:** Hala težke proge je še ustrezna. Obnoviti bo treba strešno konstrukcijo in kritino ter zamenjati nadsvetlobo. Isto velja za srednjo in lahko progo, adjustažo, valjarno 2200, pocinkovalnico in lužilnico. Valjarna 2400 je nova, vendar smo že morali zamenjati celotno salonitno kritino s pločevinsko. Hala generatorjev Javornik je v dobrem stanju, problematična pa je salonitna kritina, ki jo je potrebno stalno obnavljati. Žična valjarna - zlasti strešna kritina, je v zelo slabem stanju; objekt iz leta 1980 je tudi sicer neustrezen, zato bo treba nujno zgraditi novega. Tudi leseno konstrukcijo lope jeklovleka bo potrebno čimprej zamenjati.
- **Predelovalni obrati:** Zastarele in neustrezne zgradbe hladne valjarne, žarilnice, lužilnice, adjustaže, žičarne in pocinkovalnice so v fazi opuščanja, ker so v gradnji novi predelovalni obrati. Strešna konstrukcija žebjarne je v zelo slabem stanju in tudi to bo treba popolnoma obnoviti.

Glavna pisarna nekdanje Železarne bo končno zamenjala lastnika, predvidoma že v naslednjem letu se bo vanjo preselila občinska uprava Občine Jesenice.

- **Energijske naprave:** Zgradbo kotlovne pravkar povečujejo in obnavljajo. Parna centrala je potrebna obnove strešne konstrukcije in kritine, hidrocentrala Vintgar pa popravila zaklopnega jezusa, ureditve poslopja in opornih zidov, obnoviti pa je potrebno tudi most čez Radovno. He Zasip ima dotrajano streho, zgradbe kisikarne in acetilena bodo ustrezale še kakšnih 10 let do predvidene postavitve na novo lokacijo.
- **Promet:** Kurilnica in delavnica so neustrezne in bo potrebno zgraditi nove.
- **Šamotarna:** Glavna stavba je v dobrem stanju, kritična pa so provizorična in lesena skladišča, ki jih za surovine sploh ni.
- **Vzdrževalni obrati:** Livarna je v zelo slabem stanju in je potrebna

temeljite obnove. Mehanična delavnica je v redu, razen strešne konstrukcije in kritine prizidka. Hala konstrukcijske delavnice je v solidnem stanju. Tesarska delavnica gradbenega oddelka ne ustreza več in je v napoto drugim obratom, kar velja tudi za pleskarno. Oboje bo treba premestiti. Glavna mizarska delavnica je premajhna, zato tudi zaradi varnostnih predpisov neustrezna. Delavnica cementnih cevi je lesen provizorij v kritičnem stanju in jo bo treba popolnoma obnoviti.

- **Garaže** so v dobrem stanju, vendar ne ustrezajo naraščajočemu voznemu parku
- **Dimniki** so v srednjem stanju, potrebna pa so stalna vzdrževalna dela.
- **Higiena** je nadvse kritična; zelo redki so obrati, ki imajo te zadeve ustrezno urejene, zato bi bilo čim prej treba pristopiti k najširšemu oziroma celostnemu reševanju tega problema.

Vir: Elaborat o perspektivnem planu razvoja ŽJ iz leta 1952 (Arhiv ŽJ 1945 - 1992)

Zdravko Kovačič

O NEKDANJEM TEHNIČNEM DIREKTORJU KID dr. HERMANU KLINARJU

Dr. Herman Klinar, po rodu Jeseničan, je bil prvi slovenski tehnični ravnatelj KID. Do prihoda na Jesenice (1938) je kot vrhunski metalurški strokovnjak služboval predvsem v tujini. Pri KID je nadaljeval in dokončal delovni program svojega predhodnika in izdelal nove načrte za popolno reorganizacijo železarne, kar pa je žal preprečila vojna. Na svojem delovnem mestu je ostal do osvoboditve, ko je bil obtožen gospodarskega sodelovanja s sovražnikom in obsojen na 10 let prisilnega dela. Po polovici prestane kazni se je kot znanstveni svetnik zaposlil pri Zvezni upravi za pospeševanje proizvodnje, svoje visoko strokovno delo pa je do ponovnega odhoda v tujino (Indija) nadaljeval še v Metalurškem inštitutu in laboratoriju v Ljubljani. Kljub vrhunskemu znanju in sposobnosti je bil za novo oblast le razredni sovražnik in na enem od partijskih aktivov so ga Jeseničani pred 50 leti takole posmehljivo okrcali:

“...Nekateri delavskemu razredu ne priznajo vodilne vloge in se težko vživljajo v upravljanje po delavskih svetih in upravnih odborih. Od tod tudi govorice, da naš direktor, ki izhaja iz delavskega razreda, ne bo sposoben voditi podjetja... Najnovejša novica je ta, da je bivši tehnični direktor KID Klinar dobil ponudbo za prevzem direktorskega stolčka v naši tovarni - seveda pod pogojem, da bo imel proste roke pri odločanju v kadrovske politiki. Novica vzbuja smeh pri normalno razvitih ljudeh, naši purgariji pa so bili ob obisku tega starega buržuja nadvse navdušeni. Korantar, Ravnikova, Jeramova in še drugi so ga ganljivo sprejeli. Svar je treba vzeti resno, kajti Klinar ni bil le strokovnjak ampak predvsem Westnov prvi birič pri krotanju jeseniškega delavstva. Morda nekateri zaradi svoje malomeščanščine na Klinarja ne gledajo tako ostro razredno kot mi komunisti. Če ga gledajo samo kot dobrodušnega debelega gospoda, ki jim je kdaj le kako pomagal, potem je naša dolžnost, da te tovariše rešimo iz politične zaostalosti in jih poučimo, da razredni boj še vedno traja...”

Vir: Iz referata Osnovne partijske organizacije (OPO) Glavne pisarne ŽJ, 15.5.52 (Železar 5/1952)

Zdravko Kovačič

NA IZLETU V SLOVENSKIH GORICAH

18. maja letos je društvo finančnih in računovodskih delavcev organiziralo izlet na Ptuj in v srednje Slovenske gorice. Iz Acronija se nas je tega izleta udeležilo deset delavk financ in računovodstva..

V jutranjih urah smo zapustili Jesenice in se mimo Kranja, preko Trojan, mimo Celja in Slovenske Bistrice pripeljali do Ptuja. Mesto je eno najlepše ohranjenih srednjeveških mest. Ogledali smo si grad, v katerem je muzej s številnimi zbirkami in dominikanski samostan, ter zaščiteno staro mestno jedro pod gradom, z mogočnima mestnima stolpoma z Orfejevim in Florjanovim spomenikom ter Marijinim stebrom. Po ogledu nas je pot vodila v

osrčje srednjih Slovenskih goric, v smeri proti Juršincem. Zanimiva gričevnata pokrajina, prijetno razgibana in na prisojnih legah obrasla z vinogradi nas je pričakovala s številnimi kmečkimi zidanicami, vinotoči in kmetijami. V kmečkem turizmu Toplak so nam postregli z okusno malico, domačim vinom, ogledali pa smo si tudi gospodinjsko šolo. Pot smo nadaljevali do Stare gore, kjer smo si ogledali mlin na veter, etnološki muzej s prikazom starih kmečkih orodij ter baročno cerkev. Nato nas je pot vodila naprej do Sv. Trojice, kjer nad Gradiškim jezerom dominira božjepotni samostanski kompleks.

Izlet smo ob zvokih harmonike, okusni domači hrani in domačem vinu zaključili na kmečkem turizmu v Benediktu.

Za konec pa še to. Kljub temu, da smo se izleta udeležile samo ženske predstavnice društva (50), smo se imele zelo lepo in komaj čakamo naslednji izlet, ki naj bi bil jeseni.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo gospe Greti Tomaš, ki je v organizacijo vložila ogromno truda.

Dora Resman

REKREACIJSKA TEKMOVANJA

Mnogi se še spominjamo bogate rekreacijske dejavnosti v železarni in drugih delovnih organizacijah. Šport je bil na Jesenicah vedno zelo priljubljen. Sindikalne delavske igre, tekmovanja med obrati, različna srečanja z delavci iz drugih podjetij so privabljale na športna igrišča veliko zaposlenih.

S spremembami, ki so se začele začetku devetdesetih, je ta del dejavnosti postal mnogo skromnejši. Želja mnogih pa je, da bi področje športne rekreacije ponovno zaživelo, tako kot nekoč.

Zavod za šport Jesenice in Športna zveza Jesenice s svojimi klubi in društvi si postavljajo oživitve tega področja športa kot prednostno nalogo. Čeprav se ugotavlja povsod po Sloveniji, da je skrb za športno rekreacijo postala nekako individualizirana in da mnogi za svojo priložnostno dejavnost poskrbijo sami, pa je eden izmed smislov in čarov tudi druženje, primerjanje med seboj, tekmovanje.

Športna zveza Jesenice na področju rekreacije deluje najbolj kontinuirano. Določen program se je izvajal tudi v teh letih. Seveda dolga leta izvajajo programe vadbe tudi društva, zasebne pobude v jeseniški občini je bilo nekoliko manj. Z ustanovitvijo Zavoda za šport Jesenice, ki je združil vse zaposlene na področju športa v jeseniški občini pod eno streho, pa se odpirajo tudi nove organizacijske možnosti.

Že v jesenskem času takoj po dopustih bo vložena veliko truda v organizacijo različnih rekreacijskih tekmovanj, pa tudi drugih netekmovalnih oblik rekreacije.

V zadnjem obdobju smo tako že dvakrat povabili občane na akcijo V gibanju je zdravje. Udeleženci so prehodili dva kilometra, na cilju pa je bilo potem izvedeno merjenje tlaka. Kar je za nas zelo

pomembno je, da se akcija izvaja v sodelovanju z Zdravstvenim domom Jesenice, ki kot soorganizator nudi strokovni del. Višja medicinska sestra Vasilka Kokalj pa je tudi srce akcije. Glede na to, da je bilo že na drugi akciji bistveno več udeležencev (na prvi 14, na drugi pa že 35) nam vliva novih moči za ponovitev tudi v jesenskem obdobju.

Uspešno sta bili v zimsko-spomladanskem obdobju izvedeni tudi dve rekreacijski ligi. Kegljaška je oživela že pred štirimi sezonami, hokejska pa je bila izvedena ponovno po dolgih letih. Posebno pozornost že nekaj let posvečamo tudi rekreacijski športni dejavnosti upokoencev. Poleg redne rekreacijske vadbe so za upokoence organizirana tudi razna tekmovanja (balinanje, šah, streljanje, kegljanje, smučanje, tenis, namizni tenis).

Naši načrti pa so seveda smelejši. Objavili smo že razpise za rekreacijske lige v malem nogometu, košarki in odbojki. Odziv nas je razočaral, toda to ne pomeni, da bomo obupali! Razpis bomo ponovili, tako da bi v septembru lahko začeli z vsemi tremi tekmovanji.

Ob teh razmišljamo tudi o uvedbi rekreacijske lige v namiznem tenisu, dvoranskem hokeju, badmintonu in tudi o različnih oblikah

posamičnih tekmovanj.

Pri vsem trudu pa ugotavljamo, da kljub internetni dobi za obveščanje in organiziranje posameznih rekreacijskih skupin še vedno potrebujemo zagnane ljudi, ki bi nam pomagali animirati in prepričevati ljudi v svojih okoljih.

ZATO IZKORIŠČAMO PRILOŽNOST IN VABIMO K SODELOVANJU VSE TISTE, KI SO PRIPRAVLJENI V SVOJIH OKOLJIH ORGANIZIRATI DOLOČENE DEJAVNOSTI, OBVEŠČATI SVOJE SODELOVCE O POSAMEZNIH DOGODKIH NA PODROČJU ŠPORTNE REKREACIJE. VČASIH SMO JIM REKLI REKREATORJI.

Prosimo vas, da nam iz posameznih delovnih okolij sporočite, kdo bi se nam pridružil. Na Zavod za šport Jesenice (Športno zvezo Jesenice), nam sporočite svoje naslove in telefonske številke. Povabili vas bomo na sestanek in se dogovorili o oblikah sodelovanja.

Verjamemo, da že v jeseni lahko izvedemo zanimiv program rekreativnih dejavnosti, še posebej, če se nam boste priključili.

Branko Jeršin

ŠPIKOV KOT

Čas dopusta se začena,
kako zelo lepo se sliši,
rajo pa fiziološko napenja,
kaj prida hrane ni pri hiši.

Rad odšel bi na Havaje,
na Karibe, kaj vem kam,
a me finančno krepko daje,
še za Bled ni, rečem vam.

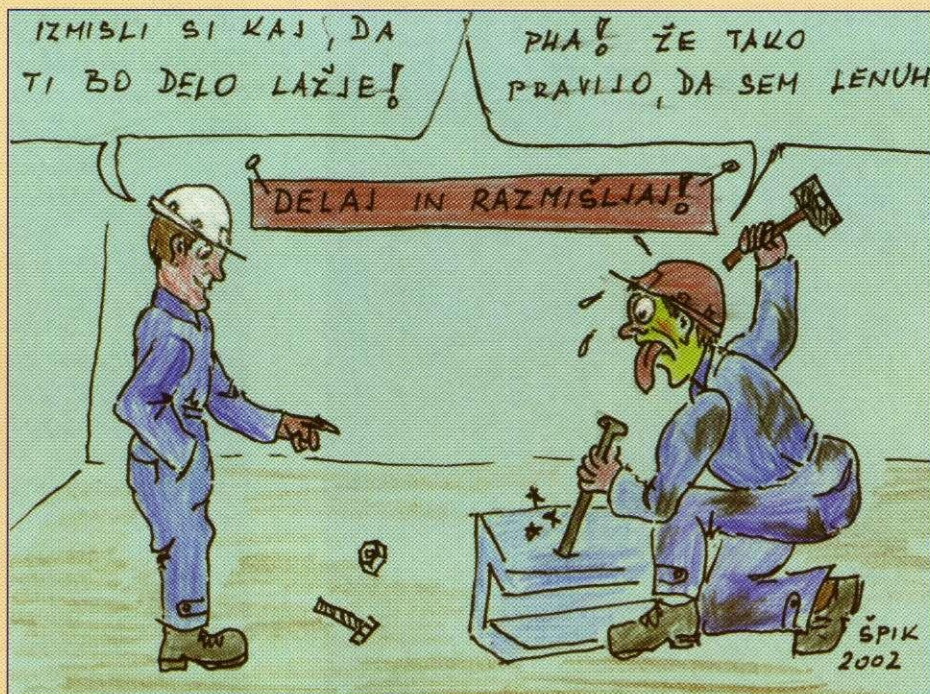
Rad šel bi se namočiti.
V Savo, kopališče, kaj vem kam,
na ploč v vodo bi šel skočiti,
a pomisleke imam.

Sava davno že je oporečna,
v bazene hodijo pa scat,
Soča je sumljivo mlečna,
nerad šel z garjami bi spat.

Kaj misel na dopust uhaja,
delo do jeseni mi grozi,
kaj malo dopusta mi ostaja,
kar prehitro izpuhti.

Argumentov dosti sem natrosil,
da bom lažje šel na siht,
težo dela lažje nosil,
čeprav bolj kisel bo moj ksiht.

Vem, teklo mi bo bučno olje,
kot imenujem s pleše švic,
se tolažim, da bo bolje,
če je kje še kaj pravic.

Upanje me ne zapušča,
optimist sem, to je res,
a denarnica mi pušča,
srčno upam na regres.

Junija mi je res je fletno,
nič jaken ali dolgih gat,
kadar vreme je poletno,
brez obleke hodim spat.

Toda, če je le prevroče,
vam zaupam stari trik,
če se ohladiti noče,
pod tuš pa spat.

Vaš BOTER ŠPIK.

ŠPIKOV PREBLISKI

Zadnje čase se mi ženske prijazno nasmihaajo. Zakaj, mi je postalo jasno, ko sem se pogledal v ogledalo.

Rekel je: "Dost mam!"

So rekli: "No, pa mu vzemimo še malo."

Fuzbala bo kmalu konec. Ulice bodo spet oživele.

Moje življenje je kot pesem. A kaj, ko mi vedno nekdo fuša!

Ne razumem. Moški bi bili radi mišičasti, hkrati pa se hvalijo, da v službi nimajo težkega dela.

Sreča je samo kratko obdobje med dvema nesrečama.

Pravijo, da denar pokvari človeka. Tudi jaz bi bil rad vsaj malo pokvarjen.

POHOD SLOVENSКИH ŽELEZARJEV NA RADUHO

Raduha, 2062 m visoka gora, sodi v skupino Kamniško Savinjskih Alp, vendar jo od strnjene skupine vrhov ločuje reka Savinja. Ravno zaradi osamljene lege je razgled z Raduhe zelo prostran. Na jugovzhodu gledamo vitko Ojstrico ter dolino Robanovega kota. Nekoliko stran se kaže najvišji vrh gorstva Grintovec, levo od njega so Julijske Alpe, desno pa Karavanke. Tik pod njimi pa je v ozkem zelenem dnu stisnjena reka Savinja in gorske vasice. S severozahodne strani je videti Raduha kot velik skalnat greben, kjer vodijo na vrh nekoliko težje poti. Nasprotno pa je jugovzhodna stran položnejša, saj so pobočja poraščena z rušjem ter posameznimi planinami.

Prav Raduha je bila cilj prvega železarskega pohoda v organizaciji železarjev iz Štor. 25. maja zjutraj so se pohodniki zbrali v Ljubnem ob Savinji, zadnjem večjem naselju v Zgornji Savinjski dolini. Zbralo se nas je okoli 150. Prevladovali smo Jeseničani, saj nas je bilo 68. Nadaljevali smo vožnjo po makadamski cesti do parkirišča pod Snežno jamo. Zaradi slabega vremena so se nekateri odločili, da namesto pohoda na vrh obiščejo to kraško jamo. Jama leži na višini 1500 m in je bila odkrita šele leta 1982. V njej je bogat sistem rovov, ki vodijo globoko v notranjost gore. Opremljeni samo s karbidovkami odkrivamo fantastični svet kapnikov najrazličnejših oblik in barv. Največja znamenitost Snežne jame pa je velika ledena dvorana, ki je tudi najgloblji del jame, kjer so temperature vse leto pod lediščem. Poleg najnežnejših sigastih zaves različnih barv, vidimo tudi prave kapnike orjake, ki se prepletajo z ledenimi kapniki. Najvišji med njimi meri v višino okoli 25 metrov.

Ostali pa smo se odpravili po poti, ki vodi po jugovzhodnem grebenu čez planino Arta. Na planini se pot loči, v desno pelje k planinski koči na planini Loka, leva pa nas sprva skozi gozd, nato med rušjem pripelje po dveh urah hoje na vrh. Vreme se ni izboljšalo, zato smo bili prikrašani za lep razgled na okoliške vrhove in doline. Z vrha smo se nato spustili do škrbine Durce. Steza se nato vije navzdol med rušjem, pečinami in zelenicami. V eni uri prispemo do Koče na Loki na nadmorski višini 1534 m. Koča stoji na planini Loka tik nad gozdno mejo in se lepo sklada z zelenimi tratami, ki jih na pomlad in poletje krasijo gorska flora. Organizatorji so nas v koči pogostili z enolončnico in toplim čajem. Sčasoma pa se je izboljšalo tudi vreme, kakor tudi razpoloženje pohodnikov. Ansambel s pevko je večino pohodnikov privabil tudi na plesišče, tako da je čas hitro mineval. V poznih popoldanskih urah pa smo se odpravili proti Jesenicam. Kljub nenajbolšemu vremenu je bila večina pohodnikov zadovoljnih in je obljubila, da se srečamo na drugem železarskem pohodu na Peco v mesecu juniju.

Za lepo preživet dan gre vsa zahvala organizacijskemu odboru, posebno pa vodnikoma Borisu Lazarju in Mirki Podlipniku, ki sta nas varno pripeljala domov.

Tone Kelbl

Koča na Loki, 1534 m.

Na vrhu Raduhe, 2062 m.

Veselo razpoloženje pri koči.

Spomladanska resa na planini Arta.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Geslo iz prejšnje križanke se glasi: ČE JE MAJNIKA LEPO, JE DOBRO ZA KRUH IN SENO.

Izžrebani si bili:

- 1. nagrada:** LEON VIDMAR, Kajuhova ulica 9, 4260 Bled,
- 2. nagrada:** JURE LUŽNIK, Breznica1a, 4274 ŽIROVNICA,
- 3. nagrada:** FRANCI GRGOVIČ, Alojza Travnja 27, 4270 Jesenice.

Nagrade boste prevzeli osebno na blagajni Acronija (v upravni stavbi na Koroški Beli - pritličje levo) vsak dan od 8.00 do 10.00 ure. S seboj imejte osebni dokument.

NAGRADNA KRIŽANKA

- 1. nagrada:** 5.000 tolarjev,
- 2. nagrada:** 4.000 tolarjev,
- 3. nagrada:** 3.000 tolarjev.

Geslo z obarvanih polj prepisite v kupon in pošljite do 10. julija 2002 po interni pošti na Uredništvo Novic ali pa na naslov SŽ ACRONI, d.o.o, C. B. Kidriča 44, 4270 Jesenice. Na kuverto pripisite "NAGRADNA KRIŽANKA". Pri žrebanju bomo posamezniku upoštevali samo eno rešitev.

Planine vabijo (pred kočjo na Golici).

Če se umsko spopadeta genij in norec, bo genij zagotovo potegnil krajši konec.

Analize problema sem se lotil trezno, le rezultati so delovali nekoliko pijano.

V tovarni je tako vroče, da mi zaudarja celo delo.

AVTOR: DRAGO RONNER	PROFIT OD VLOŽENEGA DENARJA	VRASEL DEL	GESLO	KOZJA BRADA	NIKEJ	NEMŠKI PEŠNIK (ACHIM VON)	TONKIN JE BAMBUS	NADALJ. GESLA	RIMSKA BOGINJA JEZE	ŠTEFAN HAUKO	RIMSKI STENOGRAF	IZOBRAZBA	KONEC GESLA	PISEC IDIL	VREDNOST BLAGA V DENARJU	STARO- ŽIDOVSKI KRALJ
OVČJE MESO, KOŽA							MANJŠA PIŠTOLA									
KNJIGA DNEVNIH MOLITEV							GR. MATEMATIK EDO MIHEVC									
PLEME, ROD					RUSKA PEVKA					DEBELEJŠI SEL. SNOPA SL. PESNICA (MAJDA)						
ESTONEC				LEDENO MRZLA VODA	NAZIV VRVAR				VLIVALNA PRIPRAVA SKANDIN. DROBIŽ							BREVIR JE KNJIGA MOLITEV
SMUČAR. DISCIPLINA							PLAČILO, ZAHVALA				TROPSKA KUKAVICA MESTO V NEPALU				SAMICA, KANARČKA	TUJA PEVKA LEAR
PRETEP						ARHIMED JE GRŠKI MATEMATIK	DŽIP VRSTA BAMBUSA					LUKA V IZRAELU LOŠČILO				
JAPONSKI POLITIK (HAYATO)						HIMALAJ. KOŽA BAJKA				NJORKA GIPS, MAVEC				AMERICIJ REKA V SIBIRIJI		
PATNA JE MESTO V NEPALU	STOKANJE	TERMOVKA MESTNI PREDEL KRANJA							ANTI- KVITETA							
SKORJASTA PLAST SNEGA					TIROLSKA REKA TVORBA V PANJU				KRAJ PRI KOPRU							
IZLETNICA									PRITRDI- NICA EDO ŠLAJMER			MED ALEŠ ČEH				
ČLOVEKU PODOBNA ŽIVAL						IBEREC					PEVKA HROVAT					
OBMOČJE PRED UPRAVO KANA						OBLEKA DOLOČENE DOBE					BOLJŠI KOZAREC					ARMIN JE NEMŠKI PEŠNIK

PRIIMEK IN IME:

GESLO:

odreži

ULICA IN HIŠ. ŠT.:

POŠTA: